

**БФ «ІНСТИТУТ РОЗВИТКУ ОСВІТИ»
СТРАТЕГІЧНА ДОРАДЧА ГРУПА ПРИ МІНІСТЕРСТВІ ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**

**ДОРОЖНЯ КАРТА ОСВІТНЬОЇ РЕФОРМИ
(2015 – 2025)**

КИЇВ 2015

ЗМІСТ

ПРЕАМБУЛА	3 – 6
I. СТРУКТУРА ОСВІТИ	7 – 26
II. ЗМІСТ ОСВІТИ	27 – 43
III. КАДРИ, ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК, УМОВИ ПРАЦІ	44 – 56
IV. УПРАВЛІННЯ І ФІНАНСУВАННЯ	57 – 77
Додаток: склад Стратегічної дорадчої групи	78

ПРЕАМБУЛА

Дорожня карта освітніх реформ (2015 – 2025) — результат діяльності Стратегічної дорадчої групи (СДГ) при Міністерстві освіти і науки (МОН) України, створеної у липні 2014 р. за участі та фінансової підтримки МФ «Відродження». До СДГ увійшли українські та іноземні експерти, представники МОН України, представники неурядових організацій. Відбір експертів до СДГ здійснювався Наглядовою Радою у складі міністра освіти і науки С. Квіта, голови Комітету Верховної Ради України з питань науки та освіти Л. Гриневич, директора МФ «Відродження» Є. Бистрицького, президента (на той час) Української асоціації студентського самоврядування Є. Щепетільнікової. Координатором діяльності СДГ став директор БФ «Інститут розвитку освіти» Г. Касьянов.

У жовтні 2014 р. МОН України оприлюднив проект «Концепції розвитку освіти України на період 2015 – 2025 рр.» Після громадського обговорення Концепції, яке відбулося у листопаді 2014 – лютому 2015 р. доопрацьовану концепцію було покладено в основу проекту Дорожньої карти освітніх реформ. Одночасно частина експертів СДГ брала участь в розробці проекту Закону України «Про освіту» та в підготовці «Стратегії реформування вищої освіти в Україні до 2020 року».

Дорожня карта — результат напрацювань невеликої експертної групи та дискусій з ширшим експертним загалом. Це — матриця освітніх реформ, яка доводить до певного рівня деталізації заходи, необхідні для запровадження реформ, встановлює певні часові рамки, але при цьому залишає простір для постійного доопрацювання, кореляції та доповнень. Кожний пункт дорожньої карти потребує детальнішої експертної та громадської дискусії, ретельних розрахунків, оцінки ризиків, залучення ширшого кола профільних спеціалістів, з'ясування громадської думки.

Працюючи над Дорожньою картою, експерти орієнтувалися на таке формулювання мети освіти: «Метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої суспільної цінності, розвиток її розумових і творчих здібностей, професійних знань і компетентностей, забезпечення її успішної соціалізації у постійно змінюваних умовах життєдіяльності на основі загальнолюдських цінностей, норм і вимог, встановлених Конституцією і законами України, сприяння розвитку громадян, готових до свідомого суспільного вибору, діяльності в умовах відкритого суспільства заради примноження інтелектуального і культурного потенціалу українського народу та забезпечення сталого людського розвитку в Україні» (Проект Закону України «Про освіту», робоча версія)

Дорожня карта складається з 4 розділів:

- Структура освіти (провідні експерти О. Шаров, В. Бєлий)
- Зміст освіти (провідний експерт С. Клепко)
- Кадри, професійний розвиток, умови праці (провідний експерт Р. Шиян)
- Управління і фінансування (провідний експерт Л. Паращенко).

Загальна кількість системних дій і заходів, запропонованих у Дорожній карті, — 216. Частина з них вже реалізується в поточній діяльності МОН України та інших органів державного управління і місцевого самоврядування.

Кожна дія і захід класифіковано за такими ризиками та загрозами:

- *значні додаткові витрати*: йдеться про витрати, які або виходять за межі та структуру наявного освітнього бюджету, або можуть бути компенсованими за рахунок його раціоналізації – це стосується 73 пунктів ДК;
- *значні бюрократичні бар'єри* — 78 пунктів, йдеться про опір системи;
- *політично непопулярне рішення* — 36 пунктів,
- *потреба в масштабних інтелектуальних ресурсах* — 119.

Деякі пункти ДК містять декілька ризиків одночасно. З огляду на пріоритетність заходів їх класифіковано за такими параметрами: «важливо» (66 пунктів), «невідкладно» (104 пункти), «критично»: (60 пунктів) — тут також деякі пункти потрапляють одночасно в різні категорії актуальності/пріоритетності.

Згідно з Дорожньою картою переважна більшість критично важливих, невідкладних заходів припадає на період 2015 – 2020 років. Варто зауважити, що цей період збігається з доволі несприятливою ситуацією в економіці: навіть за умови переходу української економіки на стале зростання з 2016 р. (прогноз Міжнародного валютного фонду +2% ВВП) та щорічне зростання ВВП на 4% (середній показник) Україна зможе перевершити рівень 2013 р. лише у 2020 р.

Внутрішні економічні/фінансові ресурси для реформи є вкрай обмеженими, отже критично зростає важливість раціонального перерозподілу та оптимізації цих ресурсів. За цих умов також зростає важливість зовнішніх запозичень під стратегічно «проривні» сегменти освітнього сектору.

Дорожня карта розрахована на період 2015 – 2025 років. Проте, вже в найближчі роки цілком реально зробити ряд кроків, які по-перше, забезпечать сприятливе середовище для реалізації усіх завдань реформи, по друге, не потребуватимуть значних фінансових витрат.

Розробники ДК визначають такі найнагальніші заходи, які треба здійснити в короткостроковій перспективі (1 – 3 роки):

- *у системі управління*: оптимізація функцій усіх ланок системи управління освітою, чітке розмежування повноважень і відповідальності між ними, радикальне скорочення обсягів і номенклатури звітної документації, реорганізація МОН України, зменшення його контрольно-регулюючих і розподільчих функцій, натомість посилення стратегічно-аналітичних, трансформація районних управлінь освіти в сервісні центри, посилення ролі місцевих органів самоуправління та громад в управлінні освітою на рівні районів, посилення ролі батьківських і піклувальних рад в управлінні школою, запровадження реального самоврядування і автономії навчальних закладів

- *у системі кадрового забезпечення*: демонополізація системи післядипломної педагогічної освіти, проведення загальнонаціонального дослідження системи педагогічної освіти (якість, ефективність, методи навчання) та оптимізація цієї системи за результатами дослідження, запровадження стимулюючої системи професійного зростання учителів
- *у структурі освіти*: розпочати перехід до 12-річної середньої освіти, урізноманітнення організаційних і методичних форм здобуття дошкільної шкільної освіти
- *початок реформи змісту освіти* через розробку основ Національного курикулуму
- *розпочати формування нової системи моніторингу якості освіти* через формування Національної агенції з якості вищої освіти, створення системи індикаторів якості, сумісних з міжнародними системами, входження української системи освіти в міжнародні програми оцінювання навчальних досягнень: PISA (2018), TIMSS (2019), PIRLS (2021)
- *провести експертне оцінювання наявної системи фінансування освіти* і розробити план реформи цього сегменту, скасувати наявну систему держзамовлення у вищій і професійній освіті і запровадити систему, базовану на змагальності і зв'язку з ринком праці.

У середньо- і довгостроковій перспективі (5 – 10 років) пропонується:

- завершення переходу на 12-річну середню освіту
- повна реалізація реформи змісту освіти: запровадження національного курикулуму відповідно до нової структури середньої освіти: школа – гімназія – ліцей
- завершення реформи державного замовлення у вищій і професійній освіті, запровадження нової системи фінансування середньої освіти за принципом «гроші ходять за учнем»
- створення сприятливого середовища для залучення недержавних коштів в освітній сектор
- оптимізація мережі шкіл
- забезпечення співвідношення «учитель – учень» на рівні 1:15
- децентралізація і оптимізація системи управління освітою в рамках адміністративно-територіальної реформи, створення освітніх округів
- запровадження електронного врядування на всіх рівнях освітньої системи
- запровадження нової системи освітньої статистики, збору та опрацювання даних, сумісних з міжнародними системами (Eurostat, EMIS, Education at a Glance)
- створення системи моніторингу якості освіти, базованої на критеріях якості, сумісних з міжнародними
- реформа системи педагогічної освіти та післядипломної педагогічної освіти
- запровадження нової системи професійної кваліфікації, професійного зростання та оплати праці в освітньому секторі.

Враховуючи досвід обговорення «Концепції розвитку освіти України на період 2015 – 2025 рр.» розробники Дорожньої карти наголошують на тому, що вона не є директивою. Це — робочий документ, який передається до МОН України як детальний план реалізації освітньої реформи, програма дій, що розрахована щонайменше на одне десятиліття.

I. СТРУКТУРА ОСВІТИ

МЕТА: узгодити структуру освіти з потребами сучасної економіки, особистісного розвитку громадян та завданнями інтеграції України в європейський економічний і культурний простір.

Пріоритет / Період	Важливо	Невідкладно	Критично
2015	1.1.4 ©; 1.1.5; 1.2.3; 1.2.7; 1.5.3;	1.1.2; 1.1.3 §; 1.2.1 ©; 1.2.2; 1.2.4; 1.4.2 §; 1.6.1 §€	1.2.6 ©; 1.3.1 ©; 1.3.2 ©; 1.3.3 ©; 1.4.1 ©;
2016	1.1.6 ©; 1.4.3 ©; 1.4.4 ©; 1.6.2 ©;	1.1.1 §; 1.1.2 €; 1.1.3 ©; 1.1.4 €; 1.1.5; 1.2.7 ©; 1.5.1 ©; 1.5.2 ©; 1.5.3; 1.5.4 ©§; 1.6.4 ©	1.2.1 ©; 1.2.4 €; 1.3.4 ©; 1.4.1 ©;
2017	1.1.1 €; 1.1.2 €; 1.6.3 ©; 1.4.7 %;	1.1.6 §; 1.2.6 €; 1.2.7 €; 1.3.4 €; 1.4.3 ©; 1.4.4 ©; 1.4.5 ©; 1.5.5 ©§; 1.6.2 €; 1.6.4 €%	1.2.1 ©€; 1.1.4 €; 1.1.5 €; 1.5.3;
2018		1.1.6 €; 1.2.7 €; 1.3.4 €; 1.4.5 €; 1.6.3 €; 1.6.4 €%	1.2.1 €%; 1.4.3 ©; 1.4.4 ©
2019		1.2.2 §%; 1.2.7 €; 1.2.8; 1.3.4 €; 1.6.3 €; 1.6.4 €%	1.1.6 €; 1.2.1 €%; 1.2.3 %; 1.4.5 €
2020		1.2.1 €; 1.2.5; 1.6.3 €; 1.6.4 €%	1.2.7 €; 1.4.7
2021		1.2.1 €	
2022		1.2.2 §%; 1.4.2 §%; 1.4.6 ©	1.2.1 €
2023			1.4.6 €
2024			1.4.6 €
2025		1.4.2 §	

€ – значні додаткові витрати;

§ – значні бюрократичні бар'єри;

% – політично непопулярне рішення;

© – потреба в масштабних інтелектуальних ресурсах.

1.1. Дошкільна освіта

1.1.1 Розробити державну програму забезпечення дітей різними формами дошкільної освіти з активним залученням сімей та місцевих громад. Передбачити фінансування обов'язкового передшкільного року через освітню субвенцію з 2017 року незалежно від місця і форми здобуття цієї освіти за принципом «кошти ходять за дитиною»

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Внесення до Закону України «Про освіту» і у відповідні підзаконні акти 2) Зміни до Бюджетного кодексу	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономіки, КНО ВР	Стаття ЗУ «Про освіту» Підзаконні акти	Державний бюджет	Брак коштів Інституційна неспроможність Брак політичної волі
3) Розроблення програми забезпечення дітей різними формами дошкільної освіти з активним залученням сімей та місцевих громад	МОН, КНО ВРУ, експерти	Затвердження програми	Держбюджет, місцеві бюджети	Брак політичної волі
4) Розрахунок коштів за субвенцією та розробка методології забезпечення формули «гроші ходять за дитиною»	МОН, Мінфін, експерти	Освітня субвенція 2017 року містить відповідні показники	Держбюджет	Інституційна неспроможність Брак політичної волі
5) Планування в Державному бюджеті України з 2017 року фінансування обов'язкового передшкільного року через освітню субвенцію за принципом «кошти ходять за дитиною»	МОН, Мінфін, КНО ВР	Фінансування	Держбюджет	Брак коштів Інституційна неспроможність Брак політичної волі

1.1.2 Забезпечити інфраструктуру виховання/піклування й освіти (мережа дошкільних навчальних закладів різних форм власності або гарантоване повне або часткове державне фінансування) в населеному пункті за наявності дітей віком від народження до вступу до школи. (2018) (розробка Державної програми та стандартів - 2016)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Розробка Державної програми та стандартів забезпечення інфраструктури виховання/піклування й освіти в населеному пункті за наявності дітей віком від народження до вступу до школи	МОН, НАПНУ, експерти	Нормативні документи	Державний бюджет	Інституційна неспроможність
2) Реалізація цієї Державної програми	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономіки, місцева влада	Відсоток виконання Державної програми	Державний бюджет, місцеві бюджети	Брак коштів Інституційна неспроможність Брак політичної волі

1.1.3 Передбачити в Законах України «Про освіту», «Про дошкільну освіту» широкий вибір форм виховання/піклування й освіти дітей віком від народження до вступу до школи та їх поєднання, включаючи родинне виховання, міжсільську кооперацію, корпоративні та відомчі заклади тощо (2015 - 2016)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Внесення до Законів України «Про освіту», «Про дошкільну освіту» широкий вибір форм виховання/піклування й освіти дітей віком від народження до вступу до школи та їх поєднання, включаючи родинне виховання, міжсільську кооперацію, корпоративні та відомчі заклади тощо	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономіки, КНО ВР	Статті Законів «Про освіту», «Про дошкільну освіту»	Державний бюджет	Інституційна неспроможність Брак політичної волі
2) Розроблення рекомендацій (організаційних, правових, навчально-методичних) для забезпечення різних форм виховання/піклування й освіти дітей віком від народження до вступу до школи	МОН, НАПНУ, експерти	Підзаконні акти, Методичні рекомендації	Державний бюджет	Брак політичної волі; Недієздатність НАПНУ

1.1.4 Забезпечити охоплення дітей дошкільною освітою через стимулювання різних форм її надання та створення рівних умов діяльності для суб'єктів надання такої освіти (починаючи з 2016)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Розроблення системи організаційних та правових заходів з мотивування батьків стосовно охоплення дітей дошкільною освітою	МОН, КНО ВРУ, експерти	Підзаконні акти, План заходів	Державний бюджет, місцеві бюджети тощо	Брак політичної волі
2) Реалізація цих заходів	МОН, місцева влада	Відсоток охоплення дітей	Державний бюджет, місцеві бюджети тощо	Брак коштів Інституційна неспроможність

1.1.5 Забезпечити (з фіксацією у Законах України та підзаконних актах) доступ дітей з особливими потребами до дошкільних навчальних закладів різних типів, і різних форм власності, зокрема запровадження посад асистентів вихователів для загальних груп з такими дітьми, забезпечення відповідними фахівцями, впровадження принципів універсального дизайну та розумного пристосування, створення (за необхідності) груп компенсуючого типу та вдосконалення спеціальних нормативів їх наповненості, а також додаткове фінансування в межах принципу «гроші ходять за дитиною»

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Внести до Законів України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», розроблення підзаконних актів змін стосовно запровадження посад асистентів вихователів для загальних груп з такими дітьми, створення (за необхідності) груп компенсуючого типу та визначення спеціальних нормативів їх наповненості	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономіки, КНО ВР	Статті Законів «Про освіту», «Про дошкільну освіту», Підзаконні акти	Державний бюджет	Брак політичної волі
2) Забезпечення додаткового фінансування в межах принципу «гроші ходять за дитиною» дітей з особливими потребами	МОН, Мінфін, КНО ВР	Фінансування	Держбюджет	Брак коштів Інституційна неспроможність

				Брак політичної волі
--	--	--	--	----------------------

1.1.6 Створити систему раннього втручання для дітей з порушеннями розвитку з наступним наданням інтегрованих послуг в умовах інклюзивної освіти (2016 – 2019)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Розроблення державної програми раннього втручання на основі міжсекторального (міжвідомчого) підходу	МОН, НАПНУ, КНО ВРУ, експерти МОЗ Мінсоцполітики	Підзаконні акти, План заходів	Державний бюджет, місцеві бюджети тощо	Брак політичної волі
2) Планування в Державному бюджеті України з 2017 року фінансування	МОН, місцева влада Мінфін, МОЗ Мінсоцполітики	Відсоток охоплення таких дітей	Державний бюджет, місцеві бюджети тощо	Брак коштів Інституційна неспроможність

1.2. Середня освіта

1.2.1. Забезпечити перехід на 12-річний термін здобуття повної загальної середньої освіти, включаючи п'ятирічну початкову школу (перший набір у 2017 році), чотирьохрічну основну школу (перший набір у 2022 році), трирічну профільну старшу школу (перший набір у 2019 році).

Запровадити такі назви навчальних закладів повної загальної середньої освіти:

I ступінь: початкова школа; II ступінь (основна школа): гімназія; III ступінь (профільна школа): ліцей.

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Внесення змін до Закону України «Про освіту» і у відповідні підзаконні акти	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономіки, КНО ВР	Стаття ЗУ «Про освіту» Підзаконні акти	Державний бюджет	Брак коштів Інституційна

				неспроможність Брак політичної волі
2) Розроблення концепцій: початкова школа (до кінця 2015 р.) ліцей (II кв. 2016 р.) гімназія (II кв. 2017 р.)	МОН, НАПНУ, експерти	Концептуальні документи	Держбюджет	Брак політичної волі
3) Розроблення курикулумів: початкова школа (I кв. 2016 р.) ліцей (II кв. 2016 р.) з концепцією ДПА/ЗНО гімназія (II кв. 2017 р.)	МОН, НАПНУ, експерти	Курикулум	Держбюджет	Брак політичної волі
4) Проведення конкурсу нових підручників: початкова школа (II кв. 2016 р.) ліцей (II кв. 2018 р.) гімназія (I кв. 2017 р.)	МОН, НАПНУ, ГО	Рекомендовані рукописи	Держбюджет	Інституційна неспроможність Брак політичної волі
5) Апробація та друк підручників, підготовка вчителів: початкова школа (I-II кв. 2017 р.) ліцей (2020-2021 р.)	МОН, НАПНУ, місцева влада, освітянська громадськість	Наклади підручників, підготовлені вчителі	Держбюджет, місцеві бюджети	Брак коштів Інституційна неспроможність Брак політичної волі

гімназія (2017-2018 р.)				
6) Запровадження ДПА у формі ЗНО для 9 класів (2019 р.) пілот (2018 р.)	МОН, УЦОЯО	Охоплення учнів	Держбюджет	Брак коштів Інституційна неспроможність Брак політичної волі Непопулярність політична
7) Зарахування учнів на нові програми: початкова школа (2017 р.) ліцей (2022 р.) гімназія (2019 р.)	МОН	Охоплення учнів	Держбюджет	Брак політичної волі Брак суспільної підтримки, відсутність консенсусу в суспільстві
8) Широка рекламна та роз'яснювальна компанія, публічні просвітницькі заходи, соціальна реклама (2015-2020 рр.)	МОН, Міністерство культури, Міністерство інформаційної політики, Державний комітет телебачення і радіомовлення, Експерти Громадські організації	Результати соціологічних досліджень	Держбюджет	Інституційна неспроможність Брак політичної волі

1.2.2. Забезпечити (з фіксацією у Перехідних та прикінцевих положеннях Закону України «Про освіту»):

- набір учнів в десяті класи з 2019 року тільки до ЗНЗ III ступеня (ліцей) з одночасним припиненням набору до молодших класів цих навчальних закладів (якщо раніше вони існували в якості ЗНЗ I-II, I-III або II-III ступенів, комплексів ДНЗ-ЗНЗ I-III ступенів; крім поповнення раніше створених класів);

- набір учнів в шості класи з 2022 року тільки до ЗНЗ I-II ступенів (початкова школа, гімназії) та ЗНЗ II ступеня (гімназії) з одночасним припиненням набору дошкільнят до цих навчальних закладів (якщо раніше вони існували в якості комплексів ДНЗ-ЗНЗ; крім поповнення раніше створених груп і класів).

Винятками можуть складати існуючі мистецькі, мілітарні та спортивні заклади, які потребують окремого рішення.

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Внесення змін до Закону України «Про загальну середню освіту» і у відповідні підзаконні акти	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономіки, КНО ВР	Стаття ЗУ «Про загальну середню освіту» Підзаконні акти	Державний бюджет	Брак політичної волі
2) Організаційна підготовка до початку роз'єднання шкіл різних ступенів	МОН, місцева влада	Розуміння суспільством цих заходів	Держбюджет, місцеві бюджети	Брак політичної волі
3) Реалізація цих заходів	МОН, місцева влада	Виконання правил	Не потребує	Інституційна неспроможність Брак політичної волі Непопулярність політична

1.2.3. Запровадити рішеннями Кабінету Міністрів України та Міністерства освіти і науки України кількісні показники до профільної школи: не менше 50 учнів на одній паралелі у школах державної та комунальної власності для забезпечення вибору не менше ніж з 3-х профілів

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Внесення змін до Закону України «Про загальну середню освіту» і у відповідні підзаконні акти	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономіки, КНО ВР	Стаття ЗУ «Про загальну середню освіту» Підзаконні акти	Державний бюджет	Брак політичної волі Непопулярність політична

2) Реалізація цих заходів	МОН, місцева влада	Виконання правил	Не потребує	Інституційна неспроможність Брак політичної волі Непопулярність політична Брак суспільної підтримки, відсутність консенсусу в суспільстві
---------------------------	--------------------	------------------	-------------	--

1.2.4. Законодавчо забезпечити обов'язкове збереження інфраструктури початкової школи в населеному пункті за наявності 10 та більше учнів 1-5 класів, умов для індивідуального чи сімейного навчання або гарантованого підвезення дітей до найближчої школи (2015)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Внесення змін до Закону України «Про загальну середню освіту» і у відповідні підзаконні акти	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономіки, КНО ВР	Стаття ЗУ «Про загальну середню освіту» Підзаконні акти	Державний бюджет	Брак коштів
2) Реалізація цих заходів	МОН, місцева влада	Збереження інфраструктури	Держбюджет, місцеві бюджети	Брак коштів

1.2.5. Передбачити можливість складання державної підсумкової атестації за III ступінь (старша школа) без зовнішнього незалежного оцінювання в навчальних закладах професійної освіти без права вступу до вищих навчальних закладів у поточному році, починаючи з вступників 2017 року на основі базової загальної середньої освіти або не застосовувати для цього контингенту поріг «склав/не склав» для ДПА

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Внесення змін до Закону України «Про загальну середню освіту» і у відповідні підзаконні акти	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономіки, КНО ВР	Стаття ЗУ «Про загальну середню	Державний бюджет	Інституційна неспроможність

		освіту»		
		Підзаконні акти		

1.2.6. Законодавчо легалізувати сімейну та інші форми навчання, забезпечити рівність вимог держави до навчальних закладів різних форм власності та різних форм навчання і рівність їх прав (Закон про освіту, 2015)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Внесення змін до Закону України «Про загальну середню освіту» і у відповідні підзаконні акти	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономіки, КНО ВР	Стаття ЗУ «Про загальну середню освіту» Підзаконні акти		Інституційна неспроможність Брак політичної волі

1.2.7. Забезпечити доступність середньої освіти для дітей з особливими потребами (2015 – 2020)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Розроблення системи заходів з створення умов для фізичного доступу до шкіл усіх дітей з особливими потребами	МОН, НАПНУ, КНО ВРУ, експерти	Підзаконні акти, План заходів	Державний бюджет, місцеві бюджети тощо	Брак політичної волі
2) Забезпечити реалізацію принципів універсального дизайну та розумного пристосування в усіх закладах освіти усіх форм власності	МОН, НАПНУ, експерти			
3) Реалізація цих заходів	МОН, місцева влада	Відсоток таких шкіл	Державний бюджет, місцеві бюджети тощо	Брак коштів Інституційна неспроможність

1.3. Професійна освіта

1.3.1. Передбачити в Законі України «Про освіту» виокремлення професійної освіти в складі двох рівнів освіти: кваліфікований робітник та молодший спеціаліст (майстер, організатор виробництва), підготовка яких здійснюється на основі базової загальної середньої освіти (з нормативним терміном 3 та 4 роки відповідно) з одночасним здобуттям повної загальної середньої освіти або на основі повної загальної середньої освіти (з нормативним терміном 1 та 2 роки відповідно). (2015)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Внесення до Законів України «Про освіту», «Про професійну освіту» і у відповідні підзаконні акти	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономіки, КНО ВР	Стаття ЗУ «Про освіту», «Про професійну освіту» Підзаконні акти	Державний бюджет	Інституційна неспроможність Брак політичної волі

1.3.2. Підготувати нову редакцію Закону України «Про професійну освіту», передбачивши широкі автономні права навчальних закладів професійної освіти в питаннях розробки освітніх програм та визначенні змісту освіти. Передбачити можливість для молодших спеціалістів продовження навчання у вищих навчальних закладах за результатами зовнішнього незалежного оцінювання із можливістю часткового зарахування кредитів за дисципліни спеціальної підготовки в освітній програмі ВНЗ (2015)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Внесення до Законів України «Про освіту», «Про професійну освіту», змін до Закону «Про вищу освіту» і у відповідні підзаконні акти	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономіки, КНО ВР	Стаття ЗУ «Про освіту», «Про професійну освіту», «Про вищу освіту» Підзаконні акти	Державний бюджет	Інституційна неспроможність Брак політичної волі

1.3.3. Передбачити в проекті Закону України «Про професійну освіту» запровадження дуальної освіти (поєднання у навчальному процесі аудиторії та робочого місця) як однієї з форм підготовки кваліфікованих робітників у системі професійної освіти з урахуванням успішного європейського досвіду, розробити необхідні нормативно-правові акти та освітні стандарти. (2015)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Внесення до Законів України «Про освіту», «Про професійну освіту» і у відповідні підзаконні акти	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономіки, КНО ВР, Асоціації роботодавців	Стаття ЗУ «Про освіту», «Про професійну освіту» Підзаконні акти	Державний бюджет	Інституційна неспроможність Брак політичної волі

1.3.4. Розроблення регіональних цільових програм розвитку професійної освіти за участі роботодавців, що будуть спиратися на реальну потребу у фахівцях (з урахуванням перспектив розвитку національного та регіонального ринків праці) (2016-2019)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Розроблення регіональних цільових програм розвитку професійної освіти за участі роботодавців, що будуть спиратися на реальну потребу у фахівцях	МОН, НАПНУ, місцева влада, експерти, Асоціації роботодавців	Нормативні документи	Державний бюджет, місцеві бюджети	Інституційна неспроможність
2) Реалізація цих регіональних програм	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономіки, місцева влада, Асоціації роботодавців	Відсоток виконання регіональних програм	Державний бюджет, місцеві бюджети	Брак коштів Інституційна неспроможність Брак політичної волі

1.4. Вища освіта

1.4.1. Розробити систему підзаконних та локальних нормативних актів, передбачених Законом України «Про вищу освіту», привести у відповідність до нього раніше затверджені нормативно-правові акти. (2015-2016)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Розроблення відповідних підзаконних акти національного рівня та локальних нормативно-правових актів ЗВО	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономіки, ЗВО	Підзаконні акти Локальні нормативні акти	Державний бюджет Кошти ЗВО	Інституційна неспроможність Брак політичної волі

1.4.2. Передбачити в Умовах прийому до вищих навчальних закладів та стандартах вищої освіти:

- набір студентів на перший курс трирічного бакалаврату (за винятком найбільш складних високотехнологічних спеціальностей) у рік першого випуску трирічної профільної старшої школи (2022 рік);
- набір студентів на перший курс магістратури з терміном навчання не менше двох років у рік першого випуску трирічного бакалаврату з 2025 року;
- набір до чотирьохрічної аспірантури з 2015 року.

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Внесення Умов прийому (2015, 2022, 2025)	МОН, Мінюст	Умови прийому	Державний бюджет	Брак коштів Інституційна неспроможність

1.4.3 Надавати організаційну та фінансову підтримку, сприяти поширенню кращих практик впровадження нових та нестандартних форм організації освітньої процесу та технологічних новацій у вищій школі (наприклад, майстер-класи, міжгалузева індивідуалізована гуманітарна освіта, дистанційне навчання тощо). (з 2016)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Створення та розвиток механізмів поширення кращих практик	МОН, НАПНУ,	Задоволеність	Державний	Інституційна

впровадження нових та нестандартних форм організації освітньої процесу та технологічних новацій у вищій школі	експерти, Університети, Громадські організації	стейкхолдерів	бюджет, кошти ЗВО	неспроможність
---	--	---------------	-------------------	----------------

1.4.4. Розробити нормативно-правову базу для створення та діяльності освітньо-наукових кластерів, інноваційних бізнес-інкубаторів тощо (шляхом об'єднання ресурсів низки ВНЗ за галузевою або регіональною ознакою), які передбачають поєднання фундаментальної науки, прикладних досліджень та інноваційних виробництв, у тому числі на основі принципів державно-приватного партнерства. (2016)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Створення та розвиток механізмів діяльності освітньо-наукових кластерів, інноваційних бізнес-інкубаторів тощо	МОН, НАПНУ, експерти	Задоволеність стейкхолдерів	Державний бюджет, кошти ЗВО	Інституційна неспроможність

1.4.5. Розробити нормативно-правову базу та створити умови для розвитку регіональних докторських шкіл шляхом кооперації ресурсів вищих навчальних закладів та наукових установ для ефективного використання наявного кадрового, матеріально-технічного та науково-методичного потенціалу. (2017)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Внесення до Закону України «Про вищу освіту» і у відповідні підзаконні акти	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономіки, КНО ВР	Стаття ЗУ «Про вищу освіту» Підзаконні акти	Державний бюджет	Інституційна неспроможність Брак політичної волі
2) Реалізація цих норм	МОН, НАНУ, ЗВО	Задоволеність стейкхолдерів	Державний бюджет	Брак коштів Інституційна неспроможність

1.4.6. Розробити нормативно-правову базу та визначити джерела фінансування функціонування у ВНЗ «нульового» курсу для осіб, які бажають здобути вищу освіту не за профілем здобутої повної середньої освіти, або підвищити якість отриманої профільної освіти (з наступним складанням ЗНО). (2022)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Внесення до Закону України «Про вищу освіту» і у відповідні підзаконні акти	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономіки, КНО ВР	Стаття ЗУ «Про вищу освіту» Підзаконні акти	Державний бюджет	Інституційна неспроможність Брак політичної волі
2) Реалізація цих норм	МОН, ЗВО	Задоволеність стейкхолдерів	Державний бюджет, кошти домогосподарств	Брак коштів Інституційна неспроможність

1.4.7. Розробити нормативно-правову базу та визначити нові принципи фінансування державного замовлення і державної підтримки здобувачів вищої освіти (справжнє державне замовлення для бюджетної сфери з укладанням договорів про відпрацювання; соціальні стипендії, що покривають вартість навчання; академічні стипендії за особливі успіхи у навчанні; довгострокові пільгові державні кредити на навчання). (2016-2017)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Внесення до Закону України «Про вищу освіту» і у відповідні підзаконні акти	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономіки, КНО ВР Експерти	Стаття ЗУ «Про вищу освіту» Підзаконні акти	Державний бюджет	Інституційна неспроможність Брак політичної волі
2) Реалізація цих норм	МОН, ЗВО	Задоволеність стейкхолдерів	Державний бюджет, кошти домогосподарств	Інституційна неспроможність

1.5. Додаткова освіта (неформальна, інформальна освіта, позашкільна освіта, освіта впродовж життя)

1.5.1 Розробити нове законодавство про позашкільну освіту, з метою збереження позашкільної освіти як структурного компонента системи безперервної освіти та її розвиток як відкритої державно-громадської системи на основі розподілу відповідальності між державою, громадою та батьками. (2016)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Розроблення нової редакції Закону України «Про додаткову освіту», включаючи збереження позашкільної освіти як структурного компонента системи безперервної освіти	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономіки, КНО ВР, НАПНУ	Стаття ЗУ «Про додаткову освіту»	Державний бюджет	Брак коштів Інституційна неспроможність Брак політичної волі

1.5.2 Створити портал позашкільної освіти для просування науково-популярної, просвітницької інформації та поширення кращих практик навчально-методичної роботи у віддаленому режимі з метою забезпечення доступності незалежно від місця проживання та розвитку технологічної культури освітянської спільноти. (2016).

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Створення національного порталу позашкільної освіти для просування науково-популярної, просвітницької інформації та поширення кращих практик навчально-методичної роботи	МОН, НАПНУ, експерти, Громадські організації	Задоволеність стейкхолдерів	Державний бюджет, кошти ЗВО	Інституційна неспроможність

1.5.3. Розробити і запровадити впродовж 2015-2017 років орієнтовні критерії ефективності програм позашкільної освіти за різними напрямками на основі компетентнісного підходу.

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Розроблення орієнтовних критеріїв ефективності програм позашкільної освіти за різними напрямками на основі	МОН, НАПНУ, КНО ВР, експерти	Підзаконні акти	Державний бюджет	Інституційна

компетентнісного підходу				неспроможність Брак політичної волі
--------------------------	--	--	--	--

1.5.3 Розробити нормативно-правову базу та механізми визнання в системі загальної середньої, професійної і вищої освіти компетентностей і кваліфікацій, отриманих шляхом інформальної, неформальної освіти та практичної діяльності (2016).

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Внесення до Законів України Про освіту», «Про професійну освіту», «Про вищу освіту» і у відповідні підзаконні акти	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономіки, КНО ВР, Університети Експерти	Стаття ЗУ «Про вищу освіту» Підзаконні акти	Державний бюджет	Інституційна неспроможність Брак політичної волі

1.5.5. Розробити нормативно-правову базу та механізми урізноманітнення фінансування сучасних форм освіти впродовж життя, включаючи:

- післядипломну освіту працівників регульованих професій (допуск до яких та/або діяльність у межах яких певним чином регулюється спеціальним законом або спеціальними адміністративними правилами);
- комплекс стимулів для розвитку різноманітних форм неформальної освіти як важливого чинника зростання інтелектуального потенціалу країни;
- сприяння та державну підтримку різних форм освіти для осіб «третього віку» (2017)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Внесення до Законів України Про освіту», «Про професійну освіту», «Про вищу освіту» і у відповідні підзаконні акти	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономіки, КНО ВР	Стаття ЗУ «Про вищу освіту» Підзаконні акти	Державний бюджет	Інституційна неспроможність Брак політичної волі

1.6. Інфраструктура та засоби навчання

1.6.1. Законодавчо обмежити зміну цільового призначення приміщень закладів освіти з метою використання не за профілем діяльності (Закон «Про освіту», 2015)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Внесення до Законів України Про освіту», «Про професійну освіту», «Про вищу освіту» і у відповідні підзаконні акти	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономіки, КНО ВР	Стаття ЗУ «Про вищу освіту» Підзаконні акти	Державний бюджет	Інституційна неспроможність Брак політичної волі

1.6.2. До 2017 року забезпечити всі навчальні заклади середньої освіти ширококутовим Інтернетом

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Розробка Державної програми забезпечення навчальних закладів середньої освіти ширококутовим Інтернетом	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономіки, експерти	Нормативні документи	Державний бюджет	Інституційна неспроможність
2) Реалізація цієї Державної програми	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономіки, місцева влада	Відсоток виконання Державної програми	Державний бюджет, місцеві бюджети	Брак коштів Інституційна неспроможність Брак політичної волі

1.6.3. У 2017 – 2020 рр. запровадити програму забезпечення гімназій та ліцеїв сучасними навчальними лабораторіями та класами для вивчення предметів природничого, фізико-математичного та ІТ циклів. Провести переговори з міжнародними донорами (Світовий банк) щодо отримання пільгового кредиту на реалізацію цієї програми

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Розробка Державної програми забезпечення гімназій та ліцеїв сучасними навчальними лабораторіями та класами для вивчення предметів природничого, фізико-математичного та ІТ циклів, пошук міжнародного фінансування для її здійснення	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономіки, експерти	Нормативні документи, джерела фінансування	Державний бюджет	Інституційна неспроможність
2) Реалізація цієї Державної програми	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономіки, місцева влада	Відсоток виконання Державної програми	Державний бюджет, місцеві бюджети	Брак коштів Інституційна неспроможність Брак політичної волі

1.6.4. У 2016 – 2020 рр. реалізувати програму оптимізації мережі шкіл, узгодивши її з програмою переходу на 12-річний термін загальної середньої освіти

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Розробка Концепції оптимізації мережі шкіл	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономіки, експерти, Громадські організації	Нормативні документи,	Державний бюджет	Інституційна неспроможність Брак політичної волі
2) Розробка плану оптимізації мережі шкіл	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономіки, експерти	Нормативні документи	Державний бюджет	Інституційна неспроможність Брак політичної волі
3) Реалізація цього плану	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономіки, місцева влада	Відсоток виконання плану	Державний бюджет, місцеві бюджети	Брак коштів Інституційна неспроможність

				Брак політичної волі Брак суспільної підтримки, відсутність консенсусу в суспільстві
4) Широка рекламна та роз'яснювальна компанія, публічні просвітницькі заходи, соціальна реклама (2016-2020 рр.)	МОН, Міністерство культури, Міністерство інформаційної політики, Державний комітет телебачення і радіомовлення, Громадські організації	Результати соціологічних досліджень	Держбюджет	Інституційна неспроможність Брак політичної волі

II. ЗМІСТ ОСВІТИ

Мета: забезпечити відповідність змісту освіти потребам і викликам сучасного суспільства і особистості, створити умови для постійного оновлення змісту освіти, перетворення освіти на рушій розвитку інноваційного суспільства та економіки знань.

Пріоритет; Період	Важливо	Невідкладно	Критично
2015	2.1.6§©€		2.1.1§
2016	2.7.1©§; 2.2.1©§; 2.3.2©§; 2.4.1©§; 2.4.2©§€	2.6.1©§; 2.8.1©§	2.3.3©§; 2.1.2§; 2.1.3§
2017	2.7.1©§; 2.2.2©§; 2.3.4©§; 2.8.2©§	2.6.1©§; 2.5.5©§; 2.5.6©€; 2.5.4©§; 2.8.1©§; 2.3.1©§	2.3.3©§; 2.1.4©
2018		2.6.1©§; 2.5.5©§; 2.5.6©€; 2.5.4©§; 2.5.1€§; 2.5.2§; 2.5.3©§€; 2.6.2©§	2.1.6©§; 2.3.3©§; 2.1.5©
2019		2.6.1©§; 2.5.5©§; 2.5.6©€	2.1.6©§; 2.1.5©
2020		2.6.1©§	2.1.6©§
2021 - 2025			2.1.6©§

€ – значні додаткові витрати; § – значні бюрократичні бар'єри; % – політично непопулярне рішення; © – потреба в масштабних інтелектуальних ресурсах; ;

2.1. Загальні засади

2.1.1 Внесення до нової редакції Закону Про освіту / Про загальну середню освіту положення щодо створення і впровадження Національного курикулуму дошкільної і загальної середньої освіти – нормативного документу, який з метою поліпшення результатів навчання всіх учнів встановлює зміст освіти, його компоненти (освітні галузі, дисципліни, курси, навчальні предмети) та міждисциплінарні пріоритети, цілі (результати) закінчення рівнів освіти та послідовні національні стандарти, що учням повинно викладатися і досягнення, які вони здобувають у школі (2015).

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Внесення проекту Статті "Зміст освіти" з відповідними пропозиціями до Законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту» та «Про дошкільну освіту» і у відповідні підзаконні акти	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономіки, КНО ВР	Стаття Закону України "Зміст освіти"	Державний бюджет	Інституційна неспроможність Брак політичної волі

2.1.2 Створити Центр розвитку курикулуму (ЦРК) – головний виконавчий орган розроблення і розвитку курикулуму. (2016)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Розроблення і ухвалення Положення про Центр розвитку курикулуму (ЦРК)	МОН, Мінюст, Мінфін, ІМЗО, експерти	Допоміжний робочий документ Підзаконні акти	Державний бюджет	Інституційна неспроможність Гальмування з боку КМУ, МОН, НАПН України процесів створення та інституційного розвитку

				ЦРК.
Формування Центру розвитку курикулуму (ЦРК)			Державний бюджет	Інституційна неспроможність Брак коштів

2.1.3 Створити Національну раду курикулуму (НРК) – міжвідомчу інституцію для вироблення узгодженої концептуальної і нормативної бази укладання РНК, стандартів, концепцій, програм та підручників для змісту шкільної освіти, метою якої буде оцінювання якості курикулярної продукції і вироблення рекомендацій з ключових концептуальних і стратегічних проблем розвитку Національного курикулуму, керівництво процесом розроблення, поточного перегляду та реформування РНК (2016)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Розробка і ухвалення Положення про Національну раду курикулуму	КМУ, МОН, Мініюст, ІМЗО, експерти	Підзаконні акти	Державний бюджет	Інституційна неспроможність
Формування і затвердження складу Національної ради курикулуму	КМУ, МОН, НАПН, НАН України, ІМЗО, спільний представницький орган роботодавців, освітні НДО		Державний бюджет	Інституційна неспроможність

2.1.4 Розробка і ухвалення Рамок національного курикулуму (РНК) – нормативного документу, за яким формується основоположне бачення сучасних і актуальних завдань освіти та регулюватиметься зміст освіти, політика і стратегія його неперервного оновлення, забезпечуватиметься варіативність освітніх програм/підходів до освіти дітей/учнів/студентів, право на вибір яких надається освітнім закладам, батькам, учням, іншим зацікавленим сторонам (2017)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Розробка і ухвалення Рамок національного	МОН, Мініюст, Мінфін,	Підзаконні акти, допоміжний робочий	Державний бюджет	Інституційна

курукулуму	ІМЗО, експерти	документ		неспроможність
------------	----------------	----------	--	----------------

2.1.5 Розробити Національний курикулум загальної середньої освіти за такими пріоритетами змісту освіти (2018-2019):

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Забезпечити включення у Національний курикулум таких цілей навчального процесу: розвиток особистості учня, визначальними чинниками якої є впевненість, успішність, реалізація свого потенціалу та місії в житті, формування ключових компетентностей, що забезпечуватимуть громадянську активність, ініціативність, культурну обізнаність, підприємливість, творчість, логічне мислення, комунікабельність, вміння ставити цілі і ухвалювати рішення, самомотивацію, управління власним життям.	МОН, ІМЗО, Національна рада курикулуму, НАПН, експерти	Допоміжний робочий документ	Державний бюджет	Інституційна неспроможність
2) Зменшити навчальне навантаження учнів шляхом об'єднання окремих предметів у інтегровані блоки.	- " -	Допоміжний робочий документ	Державний бюджет	Знаходження проблематики курикулуму на периферії наукових досліджень НАПН України
3) Дослідити доцільність і шляхи впровадження нових навчальних предметів у зміст шкільної освіти та альтернативні можливості оволодіння ключовими компетентностями у рамках традиційних навчальних предметів у початковій, середній, професійно-технічній та вищій освіті.	- " -	Допоміжний робочий документ	Державний бюджет	Інституційна неспроможність
4) Дослідити доцільність і ефективність	- " -	Допоміжний	Державний	Інституційна

вивчення інформатики як окремого предмета інваріантної складової базового навчального плану порівняно із альтернативними міждисциплінарними підходами.		робочий документ	бюджет	неспроможність
5) Запровадити стандарти / індикатори інформаційно-комунікаційної компетентності (IT-competence, computer skills) для учнів і викладачів на рівні міжнародних показників (ICDL/ECDL).	- " -	Допоміжний робочий документ	Державний бюджет	Інституційна неспроможність
6) Удосконалити лабораторну частину підготовки у загальноосвітніх навчальних закладах, затвердити стандарти їх обладнання новітніми лабораторними комплексами та витратними матеріалами.	- " -	Допоміжний робочий документ	Державний бюджет	Інституційна неспроможність
7) Встановити мінімальний обсяг знань і навичок (стандарт) з цивільної оборони, безпеки життєдіяльності та військово-спортивної і медичної підготовки, розробити стандарти матеріально-технічного забезпечення отримання цих знань і навичок для різних рівнів і ступенів освіти.	- " -	Допоміжний робочий документ	Державний бюджет	Інституційна неспроможність
8) Розробити концепцію викладання суспільних і гуманітарних дисциплін з метою створення єдиної комплексної загальнодержавної програми громадянської освіти і системи ціннісного орієнтування.	- " -	Допоміжний робочий документ	Державний бюджет	Інституційна неспроможність
9) Забезпечити підвищення якості громадянської освіти та протидії ксенофобії, культурній, етнічній, релігійній та гендерній нетерпимості.	- " -	Допоміжний робочий документ	Державний бюджет	Інституційна неспроможність

2.1.6 Запровадити Національний курикулум загальної середньої освіти 2015-2022 (дати вказано орієнтовно)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Розроблення концепцій курикулумів: початкова школа (до кінця 2015 р.) ліцей (II кв. 2016 р.) гімназія (II кв. 2017 р.)	МОН, НАПНУ, експерти	Концептуальні документи	Держбюджет	Брак політичної волі
2) Розроблення курикулумів: початкова школа (I кв. 2016 р.) ліцей (II кв. 2016 р.) з концепцією ДПА/ЗНО гімназія (II кв. 2017 р.)	МОН, НАПНУ, експерти	Курикулум	Держбюджет	Брак політичної волі
3) Апробація та друк підручників, підготовка вчителів: початкова школа (I-II кв. 2017 р.) ліцей (2020-2021 р.)	МОН, НАПНУ, місцева влада, освітянська громадськість	Наклади підручників, підготовлені вчителі	Держбюджет, місцеві бюджети	Брак коштів Інституційна неспроможність Брак політичної волі

гімназія (2017-2018 р.)				
4) Широка рекламна та роз'яснювальна компанія, публічні заходи, соціальна реклама (2015-2020 рр.)	МОН, Міністерство культури, Міністерство інформаційної політики, Державний комітет телебачення і радіомовлення	Результати соціологічних досліджень	Держбюджет	Інституційна неспроможність Брак політичної волі

2.2. Рання та дошкільна освіта

2.2.1. Розробити і ухвалити Національну програму ранньої освіти і піклування дітей до 3-х років, зокрема розробити методичні рекомендації для батьків, державних служб, працівників ДНЗ щодо багатоаспектної організації психолого-педагогічної підтримки дітей від народження до трьох років (ранньої освіти). Розробити для батьків рекомендаційну програму родинного виховання, в тому числі батьків дітей з особливими потребами (2016)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Розробити і ухвалити Національну програму ранньої освіти і піклування про дітей до 3-х років	МОН, МОЗ, МСМ, Мінсоцполітики, соціальні служби, НАПН	Підзаконні акти	Державний бюджет	(1) Неповне врахування складності процесу ранньої освіти (2) Відсутність співпраці галузевих відомств
2) Розробити методичні рекомендації для різних реципієнтів щодо організації психолого-педагогічної підтримки дітей від народження до трьох років (ранньої освіти)	МОН, ІМЗО, МОЗ, Мінсоцполітики, НАПН, МСМ, соціальні служби, НАПН	Допоміжний робочий документ	Державний бюджет	Інституційна неспроможність

2.2.2. Розробити і запровадити Рамковий стандарт дошкільної освіти і піклування з 3 до 5 років (Базовий компонент дошкільної освіти), у якому забезпечити поєднання функцій піклування й освіти у дошкільній освіті (належне урівноважування психологічного й пізнавального складників навчальних програм і планів з урахуванням умов матеріального забезпечення для створення відповідного розвивального середовища для кожної вікової групи) – 2017.

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Розробити і запровадити Рамковий стандарт дошкільної освіти і піклування	МОН, ІМЗО, МОЗ, НАПН, МСМ, соціальні служби, Національна рада курикулуму		Державний бюджет	Інституційна неспроможність
2) Розробити положення про механізм узгодження складання програм для дошкільної освіти зі змістом ЗСО і вищої освіти та з сучасними медичними вимогами	МОН, ІМЗО, МОЗ, НАПН, МСМ, соціальні служби, Національна рада курикулуму.	Розроблено основоположний документ Підзаконні акти	Державний бюджет	Інституційна неспроможність

2.3. Середня освіта

2.3.1. Створити систему допущення та рекомендування навчальних програм, підручників і посібників та засобів навчання до використання у навчальному процесі навчальних закладів, базовану на принципах прозорості, підзвітності, демократизму, змагальності, доступності та універсального дизайну (2017).

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Розроблення Положення про порядок допущення та рекомендування навчальних програм, підручників і посібників до використання у навчальному процесі навчальних закладів	МОН, Національна рада курикулуму, ІМЗО, експерти	Розроблено основоположний документ	Державний бюджет	Інституційна неспроможність

2.3.2. Створити прозору системи відбору експертів для експертизи і діагностування якості стандартів, навчальних програм, підручників та навчально-методичної літератури, іншої курикулярної продукції з метою залучення до цього вчителів-практиків та інших зацікавлених сторін як складова Національної ради курикулуму (2016)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Розроблення Положення про відбір експертів для експертизи і діагностування якості курикулярної продукції	МОН, Національна рада курикулуму, ІМЗО, експерти.	Розроблено основоположний документ	Державний бюджет	

2.3.3. Створити систему професійного розвитку керівних працівників та менеджерів системи управління освітою (МОН, Ради Національного курикулуму, Інституту модернізації змісту освіти, управлінь освіти та ін.) щодо нових завдань та вмінь, які їм треба засвоїти для виконання завдань з розвитку Національного курикулуму (2016-2018)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Розроблення програми професійного розвитку працівників МОН, Ради Національного курикулуму, Інституту модернізації змісту освіти	МОН, Національна рада курикулуму, ІМЗО, експерти.	Програма	Державний бюджет	Інституційна неспроможність

2.3.4. Розробити рекомендації щодо забезпечення педагогічної свободи вчителів. (2017)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Розробити рекомендації щодо забезпечення педагогічної свободи вчителів, зокрема щодо забезпечення свободи вибору навчальних програм	МОН, ІМЗО, МОЗ, НАПН, Національна рада курикулуму	Рекомендації	Державний бюджет	Інституційна неспроможність

2.4. Позашкільна освіта

2.4.1. Забезпечити варіативність навчальних програм закладів позашкільної освіти відповідно до нових тенденцій розвитку науки і техніки, культури, мистецтва, спорту, екології, запитів ринку праці (2016).

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Розробити рекомендації щодо варіативності навчальних програм закладів позашкільної освіти	МОН, ІМЗО	Рекомендації	Державний бюджет	Інституційна неспроможність

2.4.2. Створити експериментальні майданчики для відпрацювання варіативних моделей закладів позашкільної освіти (2016).

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Створення положення про експериментальні майданчики для відпрацювання варіативних моделей закладів позашкільної освіти.	МОН, ІМЗО	Положення	Державний бюджет	Інституційна неспроможність

2.5. Шкільні підручники

2.5.1. Вдосконалити систему відбору/замовлення підручників, навчальних посібників та інших навчальних засобів, які видаються коштом державного бюджету, безпосередньо школами: процедури, регламенти, технології (2018).

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Розробити положення про систему відбору/замовлення підручників, навчальних посібників та інших навчальних засобів, які видаються коштом державного бюджету	МОН, Національна рада курикулуму, ІМЗО, експерти	Положення	Державний бюджет	Інституційна неспроможність Дестабілізація наявної системи, утворення дефіциту навчальної літератури в школах.

2.5.2. Розвивати створення навчальної літератури, використовуючи як конкурсні начала, так і практики цілеспрямованого замовлення Національного радою курикулуму на створення відповідних підручників у видавництвах та колективах авторів (2018).

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Розроблення Положення про створення навчальної літератури	МОН, Національна рада курикулуму, ІМЗО, експерти	Положення	Державний бюджет	Конфлікт інтересів між МОН, видавництвами та замовниками навчальної літератури

2.5.3. Розробити і запровадити систему організації та фінансування апробації підручників, які видаються державним коштом (2018)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Розробити Положення про апробацію підручників	МОН, МОЗ, Національна рада курикулуму, ІМЗО, експерти, Українська асоціація видавців і книгорозповсюджувачів,	Положення	Державний бюджет	Відсутність комплексного плану дебюрократизації шкільного підручничовиробництва,

	учительські асоціації			Олігополія Брак коштів
--	-----------------------	--	--	---------------------------

2.5.4. Переглянути існуючі санітарно-гігієнічні, педагогічні нормативи на шкільні підручники та інші засоби навчання – зменшення ваги окремих підручників та їх сумарної ваги для одного класу; поліпшення якості паперу та друкарських фарб; принципи оптимізації використання традиційних та електронних підручників (2017-2018)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Розробити і ухвалити нові редакції нормативних документів "Державні санітарні правила і норми влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу" та "Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей"	МОН, ІМЗО, МОЗ, НАПН, Національна рада курикулуму	Розроблено основоположний документ	Державний бюджет	Інституційна неспроможність
2) Внести зміни до галузевого стандарту України на підручники і навчальні посібники (ГС ТУ – 29.2-97) і державні санітарні норми щодо заміни обкладинки на сучасний європейський стандарт, урізноманітнення форматів підручників.	МОН, ІМЗО, МОЗ, НАПН, Національна рада курикулуму, Держстандарт	Галузевий стандарт України	Державний бюджет	Інституційна неспроможність

2.5.5. Розробити рекомендації щодо адаптації освітніх матеріалів для дітей з особливими потребами (2017-2019)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Розробити рекомендації щодо адаптації освітніх матеріалів для дітей з особливими потребами	МОН, ІМЗО, МОЗ, НАПН, Національна рада курикулуму	Програма	Державний бюджет	Інституційна неспроможність

2.5.6. Розробити програму створення підручників, навчальних матеріалів для шкіл з викладанням мовами національних меншин (2017-2019)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Розробити програму створення підручників, навчальних матеріалів для шкіл з викладанням мовами національних меншин	МОН, ІМЗО, МОЗ, НАПН, Національна рада курикулуму	Програма	Державний бюджет	Інституційна неспроможність

2.6. Вища та професійна освіта

2.6.1. Як перехідний захід розробити і запровадити нове покоління стандартів вищої освіти як орієнтирів розвитку змісту освіти відповідно до

Закону України «Про вищу освіту» з урахуванням зміни концептуальної моделі освіти та перенесення акценту із стандартизації змісту освіти на стандартизацію результатів навчання (Learning Outcomes), поступово відмовитися від централізованої стандартизації вищої освіти після 2020 року (2016-2020)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Розробити і запровадити нове покоління стандартів вищої освіти як орієнтирів розвитку змісту освіти відповідно до нової редакції Закону України «Про вищу освіту»	МОН, Асоціація ректорів, спільний представницький орган роботодавців	Розроблено основоположний документ	Державний бюджет	Інституційна неспроможність

2.6.2. Розробити механізм оновлення змісту професійної освіти (Vocational education and training), враховуючи нові професійні стандарти, які розробляються на компетентнісній основі організаціями роботодавців та професійними спільнотами (2018)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Розробити Положення про порядок розроблення і впровадження змісту професійно-технічної освіти	МОН, Міністерство соціальної політики, спільний представницький орган роботодавців	Розроблено основоположний документ	Державний бюджет	Інституційна неспроможність

2.7. Післядипломна освіта та освіта дорослих

2.7.2. Розробити і ухвалити Закон «Про освіту дорослих» (2017)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Розробити Закон «Про освіту дорослих»	МОН, УМО, ВНЗ, професійні об'єднання викладачів	Наявність закону, його узгодженість з іншими законодавчими і підзаконними актами	Державний бюджет	Інституційна неспроможність

2.8. Психологічна служба системи освіти

2.8.1. Розробити та запровадити типові програми корекційно-відновлювальної та розвивальної роботи для різних вікових груп (підвищення рівня готовності до навчання в школі, корекція шкільної тривожності, розвиток комунікативних навичок, корекція агресивності та інших емоційних розладів, корекція самооцінки, розвиток пізнавальних психічних процесів, розвиток лідерських якостей, підвищення ефективності міжособистісного спілкування у колективі однолітків тощо). (2016 - 2017)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Розроблення та апробація типових програм корекційно-відновлювальної та розвивальної роботи з учнями різних вікових груп	МОН, ІМЗО, МОЗ, НАПН	Типові програми	Державний бюджет	Інституційна неспроможність

2.8.2. Розробити стандарти діяльності працівників психологічної служби відповідно до типів навчального закладу, провівши уточнення здійснюваних у них функцій практичних психологів і соціальних педагогів, регламентів психологічного забезпечення та педагогічного патронажу (2017)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
--------	-----------	------------	---------	--------

Розроблення нової редакції Положення про психологічну службу системи освіти України	МОН, ІМЗО, МОЗ, НАПН, Національна рада курикулуму	Положення	Державний бюджет	Інституційна неспроможність
---	--	-----------	---------------------	--------------------------------

III. КАДРИ, ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК, УМОВИ ПРАЦІ

Мета: реформувати систему підготовки та професійного розвитку педагогічних та керівних кадрів в освітньому секторі, забезпечити гідні умови оплати праці та професійного розвитку педагогічних працівників¹

Пріоритет / Період	Важливо	Невідкладно	Критично
2015	3.1.1.3; 3.5.6%; 3.5.7;	3.2.1§ %; 3.3.1§; 3.4.1§	3.1.4.1©; 3.5.1§
2016	3.1.1.1©; 3.1.2.1©; 3.1.5.1; 3.1.6.6; 3.3.2 §©; 3.4.2; 3.4.8;	3.2.2 ©%;	3.5.3%§; 3.5.4 %§
2017	3.1.1.2©; 3.1.2.2©; 3.1.3.1; 3.1.5.2©; 3.1.6.1; 3.3.3; 3.3.4; 3.4.2; 3.5.5%§	3.2.3; 3.2.4 €%;	3.1.4.2 ©; 3.2.3 ©; 3.3.3 ©; 3.4.6поч.; 3.5.2 €€; 3.5.3 €§
2018	3.1.3.2©; 3.1.4.3; 3.1.6.2; 3.5.5%§	3.2.5€%	3.4.3%; 3.5.3 €§;
2019	3.1.3.3; 3.1.6.3; 3.3.5©; 3.5.5%§	3.4.7	3.4.4%; 3.5.3 €§
2020	3.1.3.4; 3.1.6.4	3.2.6 €%; 3.3.6 €©	3.4.5€; 3.5.8€€€;
2021	3.1.4.5; 3.1.6.5		
2022	3.5.5%§;	3.2.7€%	3.4.6кін.; 3.5.3 €§

€ – значні додаткові витрати; § – значні бюрократичні бар'єри; % – політично непопулярне рішення; © – потреба в масштабних інтелектуальних ресурсах

¹ Див: http://www.atee1.org/uploads/EUpolicies/common_eur_principles_en.pdf,
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD:2012:0374:FIN:EN:PDF>,
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD:2012:0374:FIN:EN:PDF>

3.1. Здійснити громадсько-експертний моніторинг освітніх програм вищої педагогічної освіти задля розробки рекомендацій щодо їхньої подальшої модернізації (2016 – 2018)²

3.1.1. Провести порівняльний аналіз чинних програм вищої педагогічної освіти

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Створення громадсько-експертної робочої групи з аналізу освітніх програм підготовки педагогічних працівників	Навчальні заклади, що надають педагогічну освіту, МОН, НАПН, місцеві органи управління освітою, <i>НАЗЯВО</i> , громадські організації, зарубіжні партнери, міжнародні професійні асоціації (зокрема АТЕЕ ³ , ТЕРЕ ⁴ тощо)	Кількість інституцій, які взяли участь	Інституційні ресурси <i>НАЗЯВО</i> Міжнародні програми і гранти	Намагання охопити усіх або більшість провайдерів (адміністративним шляхом) без їхньої доброї волі неминуче викличе спротив змінам, їх саботаж або імітацію
2 /Здійснення порівняльного аналізу відповідності програм ВПО сучасним світовим тенденціям, та успішним національним та зарубіжним практикам, що ґрунтуються на		Аналітичний звіт та рекомендації	Експерти (у т.ч. міжнародні) Ресурси	

² З використанням методології порівняльного міжнародного дослідження TALIS (2009-2013-2018) <http://www.oecd.org/edu/school/talis.htm>

³ http://www.atee1.org/the_association

⁴ <https://tepe.wordpress.com/about/>

⁵ Див.: http://ec.europa.eu/education/policy/school/doc/teachercomp_en.pdf, http://ec.europa.eu/education/policy/school/doc/teacherreport_en.pdf
<http://www.oecd.org/edu/EAG2014-Indicator%20D6%20%28eng%29.pdf>

компетентнісному підході ⁵			учасників	
3) Введення у навчальні програми підготовки педагогічних працівників, у тому числі корекційних педагогів, психологів, соціальних працівників питань інклюзивної освіти, прав осіб з особливими потребами				

3.1.2. Створити базу даних науково-педагогічних працівників, залучених до педагогічної освіти (2016-2017)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Створення інтерактивної комунікативної платформи для науково-педагогічних працівників, залучених до реалізації освітніх програм ВПО	Навчальні заклади, що надають педагогічну освіту, МОН, НАПН, місцеві органи управління освітою, <i>НАЗЯВО</i>	Кількість користувачів, відвідувань	Бюджет, власні ресурси закладів ВПО	Брак коштів, формалізм, недостатня культура використання ІКТ-ресурсів
2) Застосування платформи для підтримки науково-педагогічних працівників та супроводу їхньої професійної діяльності із забезпечення якості ВПО ⁶				

⁶ Див.: http://ec.europa.eu/education/policy/school/doc/support-teacher-educators_en.pdf

3.1.3. Виявлення «добрих практик», їхня підтримка та створення умов для їхнього поширення через горизонтальну взаємодію (взаємне оцінювання, мобільність, стажування тощо) закладів, що надають педагогічну освіту (2017-2020)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Налагодження механізмів взаємодії закладів, що надають ВПО	Навчальні заклади, що надають педагогічну освіту, <i>НАЗЯВО</i> , громадські організації, зарубіжні партнери	Кількість залучених інституцій, учасників конкурсу, «майданчиків» для стажування, науково-педагогічних працівників, що беруть участь в обмінах (програма з мобільності)	Міжнародні програми і гранти	Брак коштів, Недостатня мотивація до участі у взаємному оцінюванні та конкурсі, формалізм, відсутність традиції мобільності
2) Запровадження практики взаємного оцінювання якості ВПО на регіональному та міжрегіональному рівнях із залученням міжнародної експертизи				
3) Проведення конкурсу компетентнісно-орієнтованих програм ВПО, спрямованого на виявлення та поширення «добрих практик»				
4) Створення розгалуженої мережі «майданчиків» для стажування науково-педагогічних працівників закладів ВПО на базі носіїв «добрих практик»				
5) Підтримка мобільності науково-педагогічних працівників на регіональному, міжрегіональному та міжнародному рівнях				
		Оприлюднені «добрі практики»	Експерти (у т.ч. міжнародні)	
			Ресурси учасників	

3.1.4. Укладення нового переліку предметних спеціалізацій та рекомендацій щодо їхнього поєднання з іншими спеціальностями і спеціалізаціями у галузі знань «Освіта» (2015-2016)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Створення робочої групи з укладення переліку спеціалізацій та методичних рекомендацій щодо їхнього поєднання	Навчальні заклади, що надають педагогічну освіту, МОН, НАПН, <i>НАЗЯВО</i> , місцеві органи управління освітою, громадські організації, члени робочої групи, інші зацікавлені сторони	Узгоджений перелік спеціальностей та спеціалізацій, опубліковані методичні рекомендації, кількість стейкхолдерів, залучених до укладання та обговорення документів	Державний та місцеві бюджети, власні ресурси <i>НАЗЯВО</i> та закладів ВПО	Брак коштів, відсутність традицій пошуку власних рішень
2) Обговорення переліку та методичних рекомендацій із залученням відповідних стейкхолдерів				
3) Забезпечити здобуття відповідної педагогічної освіти (від молодшого спеціаліста до магістра – в залежності від посадових обов'язків) усім педагогічним працівникам, які працюють у ДНЗ. 7				
		Кількість випускників, що здобули відповідну педагогічну освіту		

3.1.5. Аналіз працевлаштованості випускників та їхнього сприйняття власної підготовленості до професійної діяльності) (2016-2017)

⁷ Персонал, який працює з дітьми віком від народження до трьох років: Вихователі — мають щонайменше ступінь бакалавра; асистенти вихователя, технічний персонал — щонайменше середню освіту; Персонал, який працює з дітьми віком від трьох до п'яти/шести років: Вихователі — мають щонайменше ступінь магістра; асистенти вихователя, технічний персонал — щонайменше середню освіту.

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Дослідження працевлаштованості випускників та їхнього утримування в професії на початковій стадії кар'єри	МОН, НАЗЯВО, НАПН, Інститут освітньої аналітики, заклади ВПО	Кількість охоплених респондентів	Ресурси виконавців, міжнародні проекти, гранти	Брак ресурсів, розпорошеність респондентів
2) Опитування педагогічних працівників щодо їхнього сприйняття власної підготовленості		Аналітичний звіт за результатами дослідження та опитування		

3.1.6. Визначити вимоги щодо попередньої підготовки й подальшого професійного розвитку керівників закладів освіти та запровадити відповідні освітні програми в класичних і педагогічних вишах, закладах післядипломної педагогічної освіти (2017-2018).

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Впровадження кваліфікаційних вимог до керівників закладів дошкільної, загальної середньої, професійної освіти	ВНЗ, ОППО, місцеві органи управління освітою, громадські організації, Міжнародні партнерські організації	Кількість програм/інституцій	Вищі навчальні заклади	Опір «корифеїв», фрагментарність застосування міжнародного досвіду, втрата якості при переході до масової практики (особливо за умов обов'язкового статусу цих програм для призначення керівників закладів освіти), переважання конкуренції провайдерів над їхньою кооперацією
2) Укладення загальнодоступного реєстру існуючих програм в системі підготовки та професійного розвитку керівників навчальних закладів		Наявність компоненту в програмах підготовки	Продукти міжнародних проектів	
3) Виявлення «добрих практик» та налагодження кооперації їхніх носіїв з метою розроблення нових програм з використанням міжнародного досвіду (зокрема й раніше впровадженого)		Наявність системи зв'язків між програмами та	Матеріали міжнародних професійних	

4) Проведення міжнародної конференції «провайдерів» та інших зацікавлених сторін		інститутами	агенцій	
5) Розроблення, акредитація та впровадження нового покоління освітніх програм підготовки та професійного розвитку керівників закладів освіти (освітня політика, менеджмент, оцінювання тощо) з урахуванням структурної реформи загальної середньої освіти (п.1.2.1)		Наявність компоненту в програмах підвищення кваліфікації,	Експерти	
6) Запровадити навчальні програми для завідувачів дошкільних навчальних закладів, керівників загальноосвітніх і професійних навчальних закладів з питань інклюзивної освіти, прав осіб з особливими потребами тощо		Кількість охоплених слухачів		

3.2. Запровадити сертифікацію педагогічних працівників на основі незалежного зовнішнього та внутрішнього оцінювання⁸.

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Визначення законом «Про освіту» загальних принципів сертифікації та зв'язку кваліфікаційних рівнів учителів з оплатою праці (2015)	МОН, педагогічні організації /об'єднання/ асоціації, профспілки,	Наявність нормативних документів	Власні ресурси «акторів»,	Запровадження процедур сертифікації може суперечити декларованим принципам академічної свободи та довіри до вчителя, особливо за умови їх обов'язкового всеохопного
2) Впровадження нового положення про періодичну сертифікацію			Експерти (у т.ч.	

⁸ Визначитися з доцільністю первинної сертифікації дипломованих фахівців – на початку кар'єри

педагогічних працівників(2016-2017) ⁹	заклади, що здійснюють підготовку та підвищення кваліфікації педагогічних працівників	Наявність інституцій, які проводять сертифікацію	зарубіжні)	характеру								
3) Визначення статусу та формату сертифікаційної агенції, її місця у загальній системі забезпечення якості освіти, а також засад залучення та підготовки фахівців, що здійснюватимуть сертифікацію (2017)					Опрацьовані процедури	Засоби для створення та діяльності сертифікаційної агенції з місцевими відділеннями	високи ставки можуть спричинити корупцію					
4) Пілотування процедури сертифікації педагогічних працівників як інструменту їхнього переведення на нову систему оплати праці (2017-2018 н.р.)								Кількість учителів, які пройшли сертифікацію	Включення до критеріїв оцінювання педагогів навчальних досягнень учнів може бути хибною стратегією			
5) Сертифікація вчителів, що претендуватимуть на роботу у новостворюваній старшій школі (ліцеї) – 2018-2019 рр.										Труднощі переходу/переведення чинної системи атестації та нової процедури, зокрема у зв'язку із очікуваним збільшенням різниці в оплаті праці за кваліфікаційними категоріями		
6) Сертифікація вчителів, що претендуватимуть на роботу у школах II ступеня (гімназії) – 2020-2022											Конкурентна складова суперечить принципів співпраці, кооперації та консолідованої відповідальності учительських спільнот	
7) Всеохопне впровадження сертифікації педагогічних працівників - 2022												

⁹Нова процедура має бути добровільною і служитиме інструментом переходу до нової системи оплати праці вчителя з урахуванням динаміки переходу до нової структури загальної середньої освіти; для решти педагогічних працівників зберігається чинна система атестації

3.3. Запровадити практику індукції (стажування, педагогічної інтернатури) вчителів-початківців (молодих учителів)¹⁰ (2016 - 2018)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1/Запровадження Законом «Про освіту» обов'язкової індукції (стажування, педагогічної інтернатури) вчителів-початківців (2015)	Професійні асоціації (предметні, керівників), ВНЗ, ОППО, методичні служби, навчальні заклади, висококваліфіковані педагогічні працівники	Наявність мережі Охоплення відповідних категорій вчителів-початківців	Власні ресурси закладів, на базі яких здійснюватиметься індукція Педагогічні працівники високої кваліфікації	Недостатня спроможність закладів та педпрацівників до ефективної організації стажування Індивідуальний характер стажування суперечив би принципів кооперації/колективної взаємодії педагогічних працівників Імітація
2) Розроблення та ухвалення Державної програми підтримки вчителів-початківців (2016)				
3/Підготовка наставників, лідерів до роботи з вчителями-початківцями (2017)				
4) Запровадження практики індукції вчителів-початківців у початковій школі (2017-2018 н.р.)				
5) Запровадження практики індукції вчителів-початківців у старшій школі (ліцеї) – 2019-2020 н.р.				
6) Всеохопне запровадження програми індукції вчителів-початківців (з 2020-2021 н.р.)				

¹⁰ Див.: http://ec.europa.eu/education/policy/school/doc/handbook0410_en.pdf

3.4. Демонopolізувати й урізноманітнити систему післядипломної педагогічної освіти.

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Внесення до Закону «Про освіту» положень про забезпечення професійного розвитку педагогічних та керівних працівників освіти, які передбачатимуть вільний вибір змісту, форм та закладів, що здійснюють підвищення кваліфікації (ПК), обсяг (кількість кредитів) і періодичність (щорічна), а також акредитацію програм ПК - 2015	НАЗЯВО ОШПО, ВНЗ, місцеві органи управління освітою, приватні установи, професійні асоціації, громадські організації	Кількість інституцій ППО	Власні ресурси акторів	Послаблення ресурсу мережі ППО, який може бути корисним при запровадженні реформ
2) Проведення інвентаризації наявних та потенційних надавачів послуг з ПК, оцінювання їхньої спроможності та здатності задовольнити очікування/потреби/запити педагогічних працівників, закладів освіти та органів управління освітою (2016-2017)		Спроможність цих інституцій (охоплення, асортимент програм, матеріальне забезпечення)	Міжнародні програми і гранти	Можна прогнозувати попит на такі послуги з ПК, які вимагають мінімальних власних зусиль або не вимагають ніяких (торгівля свідоцтвами/сертифікатами про підвищення кваліфікації)
3) Запровадження нової процедури акредитації освітніх програм ППО (за зразком акредитації програм вищої освіти) - 2018		Кількість акредитованих освітніх програм		Імітація підвищення кваліфікації в обмін на ваучер
4) Розроблення механізму фінансування післядипломної педагогічної освіти із застосуванням ваучера професійного розвитку вчителя - 2019		Кількість педагогічних працівників, та їхній розподіл між різними «провайдерами»		Процедура акредитації може виявитися важкодоступною для широкого кола зацікавлених сторін
5) Запровадження ваучера професійного розвитку вчителя задля забезпечення вибору місця підвищення кваліфікації - 2020				Незабезпеченість ваучера (!) може призвести до того, що послуги
6) Синхронізація підвищення кваліфікації, (у т.ч. стажування) з процедурою сертифікації та кар'єрного зростання з урахуванням переходу до нової структури ЗСО – 2017-2022				

7) Створення умов для здійснення підвищення кваліфікації педагогічних працівників у формі стажування закладам дошкільної, загальної середньої, професійної, позашкільної освіти, забезпечивши відповідну підготовку висококваліфікованих фахівців цих закладів до такої діяльності				реально не оплачуватимуться або оплачуватимуться власними коштами вчителів Розпорошеність ресурсів може призвести до втрати системності процесу ПК
8) Поширення програм підвищення кваліфікації педагогів та асистентів педагогів до роботи в інклюзивному навчальному середовищі.				

3.4.1. Провести дослідження якості педагогічного і допоміжного персоналу, який працює у ДНЗ (2016-2017).

3.5. Оплата та умови праці педагогічних кадрів

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Запровадження норми закону «Про освіту», згідно з якою початкова зарплата учителя має бути не меншою за чотири мінімальних зарплати по країні ¹¹ ;	ВР, Кабмін, МОН, мінфін, профспілки	Динаміка охоплення педагогічних працівників новою системою оплати праці	Бюджет	Критична нестача коштів
2) Запровадження системи підвищення зарплати на 25% за умов переходу на наступний кваліфікаційний рівень на підставі сертифікації ¹² (2017-2025)	Органи місцевого самоврядування, управління освітою			

¹¹ OECD порівнює з середньою зарплатнею працівників з вищою освітою (full-time, full-year earnings for 25-64 year-olds with a tertiary education) - <http://www.oecd.org/edu/skills-beyond-school/48631286.pdf>

<p>3) Законодавче забезпечення укладання з усіма педагогічними працівниками обов'язкового письмового трудового договору (контракту) на 5 років за результатами незалежної сертифікації або атестації, запровадження надбавок за використання прогресивних методик і технологій навчання, наявність міжнародних сертифікатів володіння іноземною мовою, врахування усіх видів роботи тощо:</p> <p>З 2017 – школа;</p> <p>2018 - ДНЗ</p> <p>2019 – ліцей;</p> <p>2022 – гімназія</p>	<p>ВР, уряд та інші Профспілки</p>	<p>Розроблено типовий контракт</p> <p>Кількість педагогів, які перейшли на контракт</p>	<p>Бюджет</p>	<p>Опір учителів</p> <p>Конкуренція замість співпраці</p> <p>Позиція профспілок</p> <p>Суперечність з принципом довіри і свободи</p>
<p>4) Проведення громадських консультації за участю профспілок задля досягнення консенсусу щодо переходу на контрактну форму трудових відносин, пов'язавши цей перехід зі змінами в оплаті праці, сертифікацією, облікові робочого часу - 2016</p>				
<p>5) Розробити типовий контракт: для школи – з 2017, для ДНЗ – з 2018, для профільної школи (ліцей) - з 2019, для базової школи (гімназії) – 2022</p>				
<p>6) Змінити систему оплати праці вчителів і керівників шкіл, відмовившись від поурочної оплати, та перейти на 40-годинний робочий тиждень, регламентувати види робіт, передбачивши частковий облік позаурочного навантаження. Внести відповідні положення до закону «Про освіту» – з</p>	<p>ВР, уряд, профспілки, професійні об'єднання</p>	<p>Статті/норми закону</p>	<p>Експерти</p> <p>Бюджет</p>	<p>Опір середовища, профспілки, критичний брак коштів</p>

¹²Пропонується встановлення таких кваліфікаційних рівнів (категорій): педагог; старший педагог, педагог-наставник, педагог-методист, педагог-експерт. У Законі визначаються лише загальні принципи, відтак номенклатура кваліфікаційних рівнів (категорій) регламентується відповідним Положенням, згодом – Законом Про Загальну середню освіту

вичерпним переліком видів робіт, які зараховуються до 40-годинного тижня і повного робочого дня				
7) Розробити типовий контракт (для профільної школи (ліцей) з 2019, для базової школи (гімназії) – 2022, початкової школи – з 2017, для дошкільної – 2018)				
8) Внесення до Закону Про освіту положення про те, що учителеві впродовж року в обсяг робочого часу зараховується час на підвищення кваліфікації				
9) Створити умови для надання педагогічним працівникам пільгових кредитів на будівництво, або придбання житла за рахунок відповідних бюджетів. Надавати адресні компенсації для часткового покриття вартості ви наймання житла (з 2020 р)				

4. УПРАВЛІННЯ І ФІНАНСУВАННЯ

МЕТА: реорганізувати систему управління, фінансування та менеджменту освіти шляхом децентралізації, дерегуляції, запровадження принципів субсидіарності, запровадження інституційної, академічної та фінансової автономії навчальних закладів, дотримання принципу відповідальності навчальних закладів за результати освітньої та виховної діяльності

Пріоритет / Період	Важливо	Невідкладно	Критично
2015	4.1.4 ©; 4.4.1. ©; 4.6.1©; 4.7.4. ©	4.1.3. ; 4.2.1©§; 4.3.1.©§; 4.4.3.1. © €;	4.1.1.©; 4.1.2 ©;
2016	4.3.2©§; 4.3.3. ©; 4.4.1. ©; 4.4.3. ©; 4.7.4. ©; 4.7.6. © €	4.2.3 §; 4.2.4. ©§; 4.4.1. © €; 4.4.3.2. © €; 4.4.3.3. © €; 4.4.2©; 4.6.1 ©; 4.6.3. ©; 4.6.4. ©; 4.7.2. ©	4.4.2.© §; 4.6.2. © §; ; 4.6.7. §%
2017	4.1.5§; 4.2.2©; 4.6.4. © €	4.3.2©§; 4.6.6. § %; 4.6.8. ©; 4.7.4. © €; 4.7.6. © €	4.2.3. §; 4.4.4. €; 4.4.4. © €; 4.6.3. ©
2018	4.2.2©	4.6.8.€ %; 4.7.3. €	
2019		4.7.3. €	4.6.8.§ €
2020			4.6.8. €
2021		4.7.3. €	

€ – значні додаткові витрати; § – значні бюрократичні бар’єри; % – політично непопулярне рішення; © – потреба в масштабних інтелектуальних ресурсах

4.1. Реформування системи органів управління освітою:

4.1.1. Розмежування повноважень Міністерства освіти і науки, інших центральних органів виконавчої влади, Державної інспекції навчальних закладів та органів (установ) ліцензування, акредитації і забезпечення якості освіти, - новий Закон «Про освіту»(2015)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Внесення до Закону України «Про освіту» визначення повноважень Міносвіти, Держінспекції освіти та органів (установ) ліцензування, акредитації і забезпечення якості освіти	КНО ВР МОН, експерти	Прийняття нового ЗУ "Про освіту"	Державний бюджет	Інституційна неспроможність Брак політичної волі
Розроблення нових редакцій Положень про МОН, Держінспекції освіти та органів (установ) ліцензування, акредитації і забезпечення якості освіти	МОН, експерти	Нові положення	Державний бюджет	Інституційна неспроможність Брак політичної волі

4.1.2. Розмежування і чітке, конкретне визначення меж повноважень місцевих органів виконавчої влади та місцевого самоврядування у сфері освіти – закон «Про освіту», Закон «Про адміністративно-територіальний устрій», Закон «Про місцеве самоврядування»(2015 – 2016).

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
--------	-----------	------------	---------	--------

Внесення до Закону «Про освіту» та спеціальних Законів щодо рівнів освіти, Змін до Закону «Про адміністративно-територіальний устрій», Закону «Про місцеве самоврядування»	КНО ВР МОН, експерти	Прийняття ЗУ "Про освіту", статті спеціальних законів Прийняття змін до ЗУ "Про місцеве самоврядування";ЗУ «Про адміністративно-територіальний устрій»		Політична нестабільність Не проведення адмінреформи Неготовність Мінрегіонбуду
Розроблення пакету експертних пропозицій від освіти щодо формату адмінтерреформи та конституційної реформи, пропозицій до ЗУ "Про місцеве самоврядування"	КНО ВР МОН СДГ з освіти	Прийняття ЗУ "Про освіту" Прийняття змін до ЗУ "Про місцеве самоврядування"		Політична нестабільність Не проведення адмінреформи

4.1.3. Забезпечення інституційної, академічної та фінансової автономії навчальних закладів (перелік прав і компетенцій навчального закладу) (2015-2016)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Внесення до Закону України «Про освіту» і у відповідні спеціальні Закони та підзаконні акти Зміни до Бюджетного та Податкового кодексу	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономрозвитку, КНО ВР	Статті ЗУ «Про освіту», спеціальних законів Підзаконні акти Частка закладів освіти, які отримали фінансову автономію	Державний бюджет	Брак коштів Інституційна неспроможність Брак політичної волі

4.1.4. Чітко визначити обсяг контрольно-звітної та облікової документації навчального закладу, звести його до мінімуму (2015)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Розроблення нової інструкції з діловодства у закладах освіти	МОН, Мінюст, експерти	Нова інструкція	Державний бюджет	Інституційна неспроможність Брак політичної волі

4.1.5. Реорганізація районних управлінь та відділів освіти в сервісні центри з обслуговування закладів освіти (методичного, матеріально-технічного, фінансового тощо) (до 2017).

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Внесення до Закону України «Про освіту», спеціальних Законів та Закону України «Про адміністративно	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономрозвитку, КНО ВР	Статті ЗУ «Про освіту», спеціальних законів Підзаконні акти	Державний бюджет	Брак коштів Інституційна неспроможність Брак політичної волі

4.2. Управління навчальним закладом

4.2.1. Визначити юридичний статус, організаційно-правові форми і моделі фінансування закладів освіти (2015-2016).

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Внести відповідні положення до Закону України «Про	МОН, Мінюст, Мінфін,	Статті ЗУ «Про	Державний	Інституційна

освіту», зміни до Закону України «Про вищу освіту», Внести зміни до Господарського, Податкового, Бюджетного кодексів та підзаконних актів	Мінекономрозвитку, КНО ВР	освіту», спеціальних законів Підзаконні акти	бюджет	неспроможність Брак політичної волі
2) Розробити механізми фінансування закладів освіти не лише через систему Державного казначейства, але й державні і комерційні банки	МОН, Мінфін, Мінекономрозвитку, експерти	Частка закладів освіти, що фінансуються напряму	Державний бюджет	Інституційна неспроможність Брак політичної волі

4.2.2. Запровадити практику укладання договорів про надання освітніх послуг між здобувачем освіти або його/її представниками та закладом освіти (2017-2018)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Внесення до Закону України «Про освіту», спеціальних законів і у відповідні підзаконні акти	МОН, Мінюст, Мінфін, КНО ВР	Статті ЗУ «Про освіту», спеціальних законів Підзаконні акти	Державний бюджет	Інституційна неспроможність Брак політичної волі
2) Розроблення типового договору про надання освітніх послуг між здобувачем освіти або його/її представниками та закладом освіти	МОН, Мінюст, Мінфін	Затвердження Типового договору про надання освітніх послуг між здобувачем освіти або його/її представниками та закладом освіти	Державний бюджет	Інституційна неспроможність Брак політичної волі
3) Реалізація договірних стосунків між здобувачем освіти або його/її представниками та закладом освіти	Заклади освіти	Частка користувачів освітніх послуг, щодо навчання яких укладено угоди	Не потребує	Спротив на місцях, пасивність батьків

4.2.3. Надати право управління майном державним і комунальним навчальним закладам на правах оперативного управління чи господарського відання (Закон «Про освіту», Зміни до Бюджетного кодексу, Податкового кодексу та Земельного кодексу) (2016-2017)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Внесення до Закону України «Про освіту», спеціальних Законів і у відповідні підзаконні акти Зміни до Бюджетного, Податкового та Земельного кодексів	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономрозвитку, КНО ВР Місцеві органи виконавчої влади та місцевого самоуправління	Стаття ЗУ «Про освіту» Підзаконні акти Частка навчальних закладів, яким передано майно	Державний бюджет	Брак коштів Інституційна неспроможність Брак політичної волі
2) Реалізація закладами освіти функцій управління майном на правах оперативного управління чи господарського відання	Заклади освіти	Частка закладів, які мають майно на власному балансі	Не потребує	Неготовність керівників закладів до самостійного господарювання та управління майном

4.2.4 Розробити модель територіально-освітнього комплексу як об'єднання навчальних закладів різного типу для забезпечення рівного доступу до якісної освіти, передусім у сільській місцевості (2016)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Внесення до Закону України «Про освіту», спеціальних законів і у відповідні підзаконні акти 2) Зміни до Бюджетного кодексу	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономрозвитку	Статті ЗУ «Про освіту», спеціальних законів Підзаконні акти	Державний бюджет	Брак коштів Інституційна неспроможність Брак політичної волі
Розроблення Методичних рекомендацій про різні моделі територіально-освітнього комплексу як об'єднання закладів освіти різного типу	МОН, НАПН України, експерти	Частка територіально- освітніх комплексів у мережі закладів освіти	Не потребує	Неготовність керівників закладів до самостійного господарювання та управління майном

4.3. Запровадження громадсько-державного управління в системі освіти

4.3.1. Законодавчо забезпечити і детально регламентувати права та обсяг повноважень органів громадсько-державного управління в системі освіти на всіх рівнях: МОН, місцеві органи управління, навчальні заклади (2015 – 2016)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Внесення до Закону України «Про освіту», спеціальних законів і у відповідні підзаконні акти	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономрозвитку, КНО ВР	Статті ЗУ «Про освіту», спеціальних законів	Державний бюджет	Брак коштів
2) Зміни до Закону України «Про місцеве самоврядування», Бюджетного кодексу		Підзаконні акти		Інституційна неспроможність
				Брак політичної волі

4.3.2. Розробити та апробувати різні моделі громадсько-державного врядування в освіті. Запровадження пілотних проектів у пілотних регіонах. Вивчення та поширення наявного успішного досвіду громадсько-державного управління (2016-2017).

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Внесення до Закону України «Про освіту» », спеціальних законів і у відповідні підзаконні акти	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономрозвитку, КНО ВР	Статті ЗУ «Про освіту», спеціальних законів	Державний бюджет	Брак коштів
		Підзаконні акти		Інституційна неспроможність
				Брак політичної волі

2) Розроблення різних моделей громадсько-державного врядування в освіті	МОН, НАПН України, місцева влада, експерти	Положення про моделі управління Методичні рекомендації	Державний бюджет, Залучені кошти спонсорів	Інституційна неспроможність Брак політичної волі
3) Апробація різних моделей громадсько-державного врядування в освіті через запровадження пілотних проектів у пілотних регіонах	МОН, місцеві органи управління, заклади освіти, громадськість	Пілотні проекти Пілотні регіони	Не потребує	Інституційна неспроможність Брак політичної волі Пасивність громад

4.3.3. Розробити процедури делегування повноважень контролю якості освіти та кваліфікації кадрів самоорганізованим професійним об'єднанням у сфері освіти на рівні регіону (2016)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Внесення до Закону України «Про освіту», спеціальних законів і у відповідні підзаконні акти	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономрозвитку, КНО ВР	Статті ЗУ «Про освіту», спеціальних законів Підзаконні акти	Державний бюджет	Брак коштів Інституційна неспроможність Брак політичної волі
2) Розробити процедури делегування повноважень контролю якості освіти та кваліфікації кадрів самоорганізованим професійним об'єднанням у	МОН, НАПН України, експерти	Методичні рекомендації		Брак коштів Інституційна

сфері освіти на рівні регіону		Кількість професійних об'єднань, яким делеговані повноваження		неспроможність Брак політичної волі Пасивність зацікавлених сторін
-------------------------------	--	---	--	--

4.4. Запровадження електронного урядування

4.4.1. Технологічна модернізація освітньої звітності, обігу інформації, статистики та аналізу даних (2016 -2017)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Внесення до Закону України «Про освіту», спеціальних законів	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономрозвитку, КНО ВР	Стаття ЗУ «Про освіту», спеціальних законів	Державний бюджет	Брак коштів
2) Прийняття нової інструкції з документообігу		Підзаконні акти	Залучені кошти бізнесу та міжнародних донорів	Інституційна неспроможність
3) Розроблення програмного забезпечення щодо управління освітою та забезпечення ним органів управління і закладів освіти		Скорочення кількості обов'язкової для ведення документації Частка закладів освіти, які перейшли на е-документообіг		Брак політичної волі

4.4.2. Розробити національну систему кількісних і якісних індикаторів освітньої статистики, сумірних з європейськими та світовими системами (Eurostat, Education at a Glance, SABER) (2016 - 2017)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
<p>1) Внесення до Закону України «Про освіту», спеціальних законів і у відповідні підзаконні акти</p> <p>2) Розробити показники освітньої статистики для Державної агенції статистики</p> <p>3) Розробити систему освітньої статистики за деперсоналізованими даними</p>	<p>МОН,</p> <p>Інститут освітньої аналітики, Мінюст, Мінфін, Мінекономрозвитку, КНО ВР</p> <p>Держстат</p>	<p>Статті ЗУ «Про освіту», спеціальних законів</p> <p>Підзаконні акти</p> <p>Прийняття на національному рівні показників освітньої статистики</p>	<p>Державний бюджет</p>	<p>Брак коштів</p> <p>Інституційна неспроможність</p> <p>Брак політичної волі</p> <p>Опір чиновників,</p> <p>Недостовірність даних на місцевому рівні</p>

4.4.3 Створити єдину інформаційну систему управління освітою

4.4.3.1 Створити єдиний реєстр надавачів освітніх послуг. Розробити параметри цього реєстру, принципи його формування та використання (2015-2016).

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
<p>1) Внесення до Закону України «Про освіту», спеціальних законів і у відповідні підзаконні акти</p>	<p>МОН, Мінюст, КНО ВР</p>	<p>Статті ЗУ «Про освіту», спеціальних законів</p> <p>Підзаконні акти</p>	<p>Державний бюджет</p>	<p>Інституційна неспроможність</p> <p>Брак політичної волі</p>
<p>2) Розробити параметри реєстру, принципи його формування та використання на основі розвитку ЄДБО</p>	<p>МОН</p> <p>Інститут освітньої аналітики,</p> <p>експерти</p>	<p>Реєстр надавачів освітніх послуг</p>	<p>Державний бюджет</p>	<p>Брак коштів</p> <p>Інституційна неспроможність</p> <p>Брак політичної волі</p>

4.4.3.2. Створити бази даних набувачів освітніх послуг (2016)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Внесення до Закону України «Про освіту», спеціальних законів та у відповідні підзаконні акти	МОН, Мінюст, КНО ВР	Статті ЗУ «Про освіту», спеціальних законів Підзаконні акти	Державний бюджет	Інституційна неспроможність Брак політичної волі
2) Розробити параметри цих баз, принципи їх формування та використання на основі розвитку ЄДБО	МОН, Інститут освітньої аналітики, експерти	Реєстр набувачів освітніх послуг	Державний бюджет	Брак коштів Інституційна неспроможність Брак політичної волі

4.4.3.3. Створити національний реєстр документів про освіту (2016)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Внесення до Закону України «Про освіту», спеціальних законів і у відповідні підзаконні акти	МОН, Мінюст, КНО ВР	Статті ЗУ «Про освіту», спеціальних законів Підзаконні акти	Державний бюджет	Інституційна неспроможність Брак політичної волі
2) Розробити параметри реєстру, принципи його формування та використання	МОН, Інститут освітньої аналітики, експерти	Національний реєстр документів про освіту	Державний бюджет	Брак коштів Інституційна неспроможність Брак політичної волі

4.4.3.4. Запровадити електронний документообіг на всіх рівнях управління освітою (2017)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Внесення до Закону України «Про освіту», спеціальних законів і у відповідні підзаконні акти Розробити параметри реєстру, принципи його формування та використання	МОН, Мінюст, КНО ВР	Статті ЗУ «Про освіту», спеціальних законів Підзаконні акти	Державний бюджет	Брак коштів Інституційна неспроможність Брак політичної волі

4.4. Автономія та самоуправління навчальних закладів

4.4.1. Розробити різні моделі автономії закладів освіти та механізми їх реалізації залежно від рівня і галузі освіти (2015-2016)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Внесення до Закону України «Про освіту», спеціальних законів і у відповідні підзаконні акти Зміни до Бюджетного кодексу	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономрозвитку, КНО ВР	Статті ЗУ «Про освіту», спеціальних законів Підзаконні акти	Державний бюджет	Брак коштів Інституційна неспроможність Брак політичної волі
2) Розробити різні моделі запровадження автономії закладів освіти та механізми їх реалізації залежно від рівня і галузі освіти	МОН, НАПН України Експерти	Частка автономних закладів освіти в кожному регіоні і по секторах освіти, що застосовують нові моделі управління	Державний бюджет	Брак коштів Інституційна неспроможність

4.4.2. Перехід до призначення керівників закладів освіти на конкурсній основі за контрактом (контракт з новопризначеними з 01.09.2016, з 01.01.2017-усі керівники)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Внесення до Закону України «Про освіту», спеціальних законів і у відповідні підзаконні акти	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономрозвитку, КНО ВР	Статті ЗУ «Про освіту», спеціальних законів Підзаконні акти	Державний бюджет	Брак коштів Інституційна неспроможність Брак політичної волі
2) Розробити вимоги до Типового положення про конкурс на посаду керівників закладів освіти, враховуючи рівні освіти та типи навчальних закладів	МОН, НАПН України	Типове положення про конкурс на посаду керівників закладів освіти	Державний бюджет	Інституційна неспроможність Брак політичної волі
3) Реалізація заходів щодо призначення керівників закладів освіти на конкурсній основі за контрактом (контракт з новопризначеними з 01.09.2016, з 01.01.2017 - усі керівники)	МОН, органи місцевого самоврядування	Кількість керівників на контрактах	Державний бюджет, місцеві бюджети тощо	Брак коштів Інституційна неспроможність

4.4.3. Запровадити в систему підвищення кваліфікації посадових осіб і керівників закладів освіти модулів щодо громадсько-державного управління, автономії навчального закладу (2016)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Розроблення модулів щодо громадсько-державного управління, автономії навчального закладу та впровадження в систему підвищення кваліфікації посадових осіб і керівників закладів освіти	МОН, НАПН України, ОППО	Оновлення навчальних програм в системі підвищення кваліфікації посадових осіб і керівників закладів освіти	Державний бюджет	Брак коштів Інституційна неспроможність Брак політичної волі

4.5. Створити систему сертифікації менеджерів освіти (2017)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Внесення до Закону України «Про освіту», спеціальних законів і у відповідні підзаконні акти щодо підвищення кваліфікації і сертифікації менеджерів освіти	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономрозвитку, КНО ВР	Статті ЗУ «Про освіту», спеціальних законів Підзаконні акти	Державний бюджет	Брак коштів Інституційна неспроможність Брак політичної волі
2) Запровадження мережі інституцій незалежного оцінювання і сертифікації менеджерів освіти	МОН, Мінюст,	Інституції незалежного оцінювання і сертифікації менеджерів освіти	Державний бюджет	Брак коштів Інституційна неспроможність Брак політичної волі

4.6. Фінансування

4.6.1. Провести дослідження щодо обґрунтування вартості освітньої послуги на кожному рівні освіти. Створити відповідну міжвідомчу експертну групу з представників МОН, Мінфін, Мінсоцполітики, громадського сектору (2015-2016)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Провести дослідження щодо обґрунтування вартості освітньої послуги на кожному рівні освіти.	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономрозвитку, КНО ВР НАПН України, експерти	Обґрунтування вартості освітньої послуги на кожному рівні освіти.	Державний бюджет Залучені кошти спонсорів	Брак коштів Інституційна неспроможність Брак політичної волі
2) Створити міжвідомчу експертну групу	МОН, Мінфін,	Методологія обґрунтування вартості освітньої послуги на	Державний	Брак коштів

	Мінсоцполітики, Мінюст, експерти	кожному рівні освіти	бюджет Залучені кошти спонсорів	Інституційна неспроможність Брак політичної волі
--	-------------------------------------	----------------------	---------------------------------------	---

4.6.2. Оновити методику обрахунку вартості здобуття кожного рівня освіти. Визначити і розрахувати вартість здобуття освіти на кожному рівні (2016)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Розробити проект Методики обрахунку вартості освітньої послуги на кожному рівні освіти, виходячи з необхідності забезпечення вимог освітніх стандартів.	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономрозвитку, КНО ВР НАПН України	Методика обрахунку вартості освітньої послуги на кожному рівні освіти.	Державний бюджет	Брак коштів Інституційна неспроможність Брак політичної волі

4.6.3. Розробити методику багатоканального фінансування освіти та механізм стимулювання бізнесу, роботодавців, фізичних і юридичних осіб до участі в розвитку системи освіти, зміцненні матеріально-технічної бази навчальних закладів (пільгове оподаткування, система кредитування, дозволи на будівництво тощо). Розробити зміни до Бюджетного і Податкового кодексів (2016 - 2017)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Внесення до Закону України «Про освіту», спеціальних законів і у відповідні галузеві закони 2) Зміни до Бюджетного і Податкового кодексу	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономрозвитку, КНО ВР	Статті ЗУ «Про освіту», спеціальних	Державний бюджет	Брак коштів Інституційна

		законів Підзаконні акти		неспроможність Брак політичної волі
3) Розробити методичку багатоканального фінансування освіти та механізм стимулювання бізнесу, роботодавців, фізичних і юридичних осіб до участі в розвитку системи освіти, зміцненні матеріально-технічної бази навчальних закладів	МОН, Мінфін, Мінекономрозвитку, експерти	Обсяг витрат на освіту поза Державним бюджетом	Державний бюджет Залучені кошти спонсорів	Інституційна неспроможність Брак політичної волі

4.6.4. Запровадити прозору систему конкурсного та грантового фінансування наукових досліджень за бюджетні кошти та переорієнтувати на неї весь обсяг державного фінансування наукової діяльності (2017 р.)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Внесення до Законів України «Про освіту», «Про наукову та науково-технічну діяльність» і у відповідні підзаконні акти 2) Зміни до Бюджетного кодексу	КНО ВР, МОН,	Статті ЗУ «Про освіту» , «Про наукову та науково-технічну діяльність» Підзаконні акти	Державний бюджет	Брак коштів Інституційна неспроможність Брак політичної волі
3) Розробити систему конкурсного грантового фінансування наукових досліджень за бюджетні кошти	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономрозвитку,	Гранти на дослідження за бюджетні кошти	Державний бюджет	Брак коштів Інституційна неспроможність Брак політичної волі

4.6.4. Розробити методику аналізу потреб цільового державного замовлення за спеціальностями, які забезпечують основні кадрові потреби держави (вчителі, лікарі, військові тощо) (2016).

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Розробити методику аналізу потреб цільового державного замовлення за спеціальностями, які забезпечують основні кадрові потреби держави	МОН, Мінекономрозвитку, НАПН України	Методика визначення державного замовлення	Державний бюджет	Брак коштів Інституційна неспроможність Брак політичної волі

4.6.6. До 2018 року обмежити систему державного замовлення до цільового фінансування підготовки фахівців (переважно, на рівні магістратури) для кадрового забезпечення потреб та послуг держави (вчителі, лікарі, військові тощо) та запровадити інші види підтримки здобуття вищої освіти.

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Внесення до Законів України «Про вищу освіту», «Про професійну освіту» та у відповідні підзаконні акти 2) Зміни до Бюджетного кодексу	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономрозвитку, КНО ВР	Статті ЗУ «Про вищу освіту», «Про професійну освіту» Підзаконні акти	Державний бюджет	Брак коштів Інституційна неспроможність Брак політичної волі

4.6.7. Збалансувати розподіл видатків на різні рівні освіти з метою збільшення питомої ваги витрат на загальну середню освіту (з 2016)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Внесення до Закону України «Про освіту» і у	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономрозвитку, КНО	Стаття ЗУ «Про освіту»	Державний бюджет	Брак коштів

відповідні підзаконні акти 2) Зміни до Бюджетного кодексу	ВР	Питома вага витрат на загальну середню освіту відповідна до середньоєвропейських показників (не менше 65 % відзагальних витрат на освіту).		Інституційна неспроможність Брак політичної волі
--	----	--	--	---

4.6.8. Розробити механізми створення фондів сталого розвитку (ендаументу) закладів освіти всіх рівнів (2016)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Внесення до Закону України «Про освіту», спеціальних законів і у відповідні підзаконні акти 2) Зміни до Бюджетного та Податкового кодексів	КНО ВР, МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономрозвитку,	Статті ЗУ «Про освіту», спеціальних законів Підзаконні акти	Державний бюджет	Брак коштів Інституційна неспроможність Брак політичної волі
3) Розробити методичні рекомендації щодо створення фондів сталого розвитку (ендаументу) закладів освіти	МОН, НАПН України, експерти	Методичні рекомендації	Державний бюджет	Інституційна неспроможність

4.7. Контроль якості

4.7.1. Створити національну систему моніторингу якості освіти на засадах єдиної системи індикаторів, статистики і параметрів вимірювання якості освіти (2016 – 2020)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Внесення до Закону України «Про освіту», спеціальних законів і у відповідні підзаконні акти	МОН, Мінюст, Мінфін,	Статті ЗУ «Про освіту», спеціальних законів	Державний бюджет	Брак коштів Інституційна

	КНО ВР УЦОЯО Експерти Громадські організації	Підзаконні акти		неспроможність Брак політичної волі
--	---	-----------------	--	--

4.7.2. Розробити загальнонаціональну систему індикаторів якості освіти та національні індикатори ефективності освіти (2016)

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Внесення до Закону України «Про освіту», спеціальних законів і у відповідні підзаконні акти	МОН, Мінюст, Мінфін, Мінекономрозвитку, КНО ВР Експерти Громадські організації	Статті ЗУ «Про освіту», спеціальних законів Підзаконні акти Затверджена національна система індикаторів якості освіти та національні індикатори ефективності освіти	Державний бюджет	Брак коштів Інституційна неспроможність Брак політичної волі

4.7.3. На рівні Кабінету Міністрів України закріпити участь України в міжнародних моніторингових дослідженнях: PISA (2018), TIMSS (2019), PIRLS (2021), ETLIS (2018), TALIS (2018) та ін.

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Внесення до Закону України «Про загальну	МОН, КМУ,	Стаття ЗУ «Про загальну	Державний бюджет	Брак коштів

середню освіту» і у відповідні підзаконні акти	КНО ВР, НАПН України	середню освіту» Підзаконні акти План участі України в цих дослідженнях		Інституційна неспроможність Брак політичної волі
2) Зміни до Бюджетного кодексу				

4.7.4. Сприяти створенню та акредитації незалежних установ оцінювання і забезпечення якості вищої освіти, делегувати їм частину повноважень Національного агентства з забезпечення якості вищої освіти, сприяти міжнародній акредитації освітніх програм українських університетів (2015-2017).

4.7.5. Розробити процедури і регламенти формування персонального складу Національної агенції з якості вищої освіти (2015 – 2016).

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
1) Внесення до Закону України «Про освіту»	МОН, Мінюст, КНО ВР, НАЗЯВО, експерти	Стаття ЗУ «Про освіту»	Державний бюджет	Брак коштів
2) Зміни до Закону України «Про вищу освіту» і у відповідні підзаконні акти		Зміни до Закону України «Про вищу освіту» Підзаконні акти Мережа незалежних установ оцінювання і забезпечення якості вищої освіти		Інституційна неспроможність Брак політичної волі

4.7.6. Виробити протягом 2015–2016 років методичну базу і надати практичну допомогу вищим навчальним закладам у створенні систем внутрішнього забезпечення якості

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Розроблення методичного забезпечення щодо створення систем внутрішнього забезпечення якості	МОН, НАПН України, експерти	Підзаконні акти Методичні рекомендації	Державний бюджет	Брак коштів Інституційна неспроможність

4.7.7. Забезпечити у 2016 - 2017 роках входження НАЗЯВО, незалежних установ оцінювання і забезпечення якості вищої освіти у європейські структури та мережі забезпечення якості вищої освіти, впровадження міжнародних компонентів у систему оцінювання й моніторингу у вищій освіті, просування міжнародної акредитації, використання можливостей бенчмаркінгу для підвищення конкурентоспроможності національної системи вищої освіти.

Заходи	Виконавці	Індикатори	Ресурси	Ризики
Внесення до Закону України «Про вищу освіту» і у відповідні підзаконні акти	МОН, КНО ВР, НАЗЯВО, ВНЗ	Стаття ЗУ «Про вищу освіту» Підзаконні акти Членство в європейських структурах і мережах забезпечення якості вищої освіти	Державний бюджет	Брак коштів Інституційна неспроможність Брак політичної волі

Додаток

Склад Стратегічної дорадчої групи

Координатор: Георгій Касьянов

Менеджер: Олена Заплотинська

Експерти:

Віктор Громовий (Кіровоград), Бодувайн ван Вельзен (Нідерланди), Віктор Громовий (Кіровоград), Тарас Добко (Львів), Альгірдас Забульоніс (Литва), Світлана Калашникова (Київ), Сергій Клепко (Полтава), Володимир Ковтунець (Київ), Оксана Овчарук (Київ), Людмила Парашенко (Київ), Павло Полянський (Київ), Олександр Сич (Київ), Олег Смірнов (Київ), Наталя Софій (Київ), Єгор Стадний (Київ), Тарас Фініков (Київ), Павло Хобзей (Львів), Олег Шаров (Київ), Роман Шиян (Львів), Юрій Шукевич (Київ), Тарас Юрчишин (Львів)

У роботі СДГ також брали участь як експерти: Володимир Бахрушин (Запоріжжя), Володимир Бєлий (Херсон), Ліля Гриневич (Київ), Сергій Квіт (Київ), Олена Колеснікова (Київ), Наталя Лимонова (Київ), Світлана Олексюк (Київ)